

Aar 1890 den 4de August sammentraadte i Henhold til forrige Mødes Beslutning Finmarkens Amtsformandskab i Altens Kommunelokale. Mødet lededes af Amtmand Prebensen. Tilstede vare de kst. Fogder Parelius, Nordang og

9. Kommunikationsvæsenet.

Angaaende Farbargjorelse af Storfossen i Tanaelv	63—69
— Opstagningen af Vinterveien mellem Alten—Koutokeino	70—71
— Bevilgning af Bidrag til Bro over Elven i Mehavn	71—74
— Do. af do. til Bro over Elven ved Storvik paa Kvaløen	74—76
Amtets Meddelelse om faste Skydsstationers Oprettelse i Seida, paa Nyborg og i Vadso	97—102
Angaaende Tilsigelsesstationen i Koutokeino	102—104
-- Spørgsmaalet om Brændevinsafgiftskassens Forpligtelse til at deltage i Udgifterne ved Bosekop—Eibyveiens Vintervedligehold	162—164
— Bevilgning af Bidrag til Bro over Kvibyelven i Talvik	219—222
— Opnævnelser af 2 Mænd til sammen med Amtmanden at modtage Veiarbeider i Alten	222—223 og 325
Andragende om Bidrag til Vedligehold af Veien Tananæs—Bonakas	232—234
Angaaende Veianlæg mellem Bonakas og Seida	234—236
— Veianlæg fra Bosekop til Lund i Tverelvdalen med Sidelinie til Russeluft og med Bro over Altenelven	236—243
— <u>Veiarbeider i Tanen, Alten og Grændsejakobselv (Bilagene ere indtagne efter Anhanget, Side 1—52)</u>	Del 3
— <u>Dampskibsstart paa Sandø og Galten i Maanederne Juni—August</u>	303—306
— Oparbejdelsen af et Veistykke over Nalkanæs i Alten	313—321
-- udvidet Dampskibsfart paa Vestfinmarkens Fiskevær og Distrikter	343—347

Bilage til Sag Nr. 98

angaaende

Veiarbejder i Tanen, Alten og Grændse-Jacobselv.

A. Tanen.

Af Sth. Prp. Nr. I. 1890. Hovedpost VII. Kap. 5.

Fortsættelse af Veianlægget Vadse—Seida til Søen i Tanen.

Tanens Herredsstyrelse besluttede 26de Juni 1886, at der skulde andrages om Fremsættelse af Kongelig Proposition for Stortinget 1887 om Bevilgning til ovennævnte Veianlæg,

„særlig af den Grund, at Elven i de sidste Aar delvis er saa opgrundet, at Færdselen med Baad til enkelte Tider paa Sommeren er yderst vanskelig og til dels umulig.“

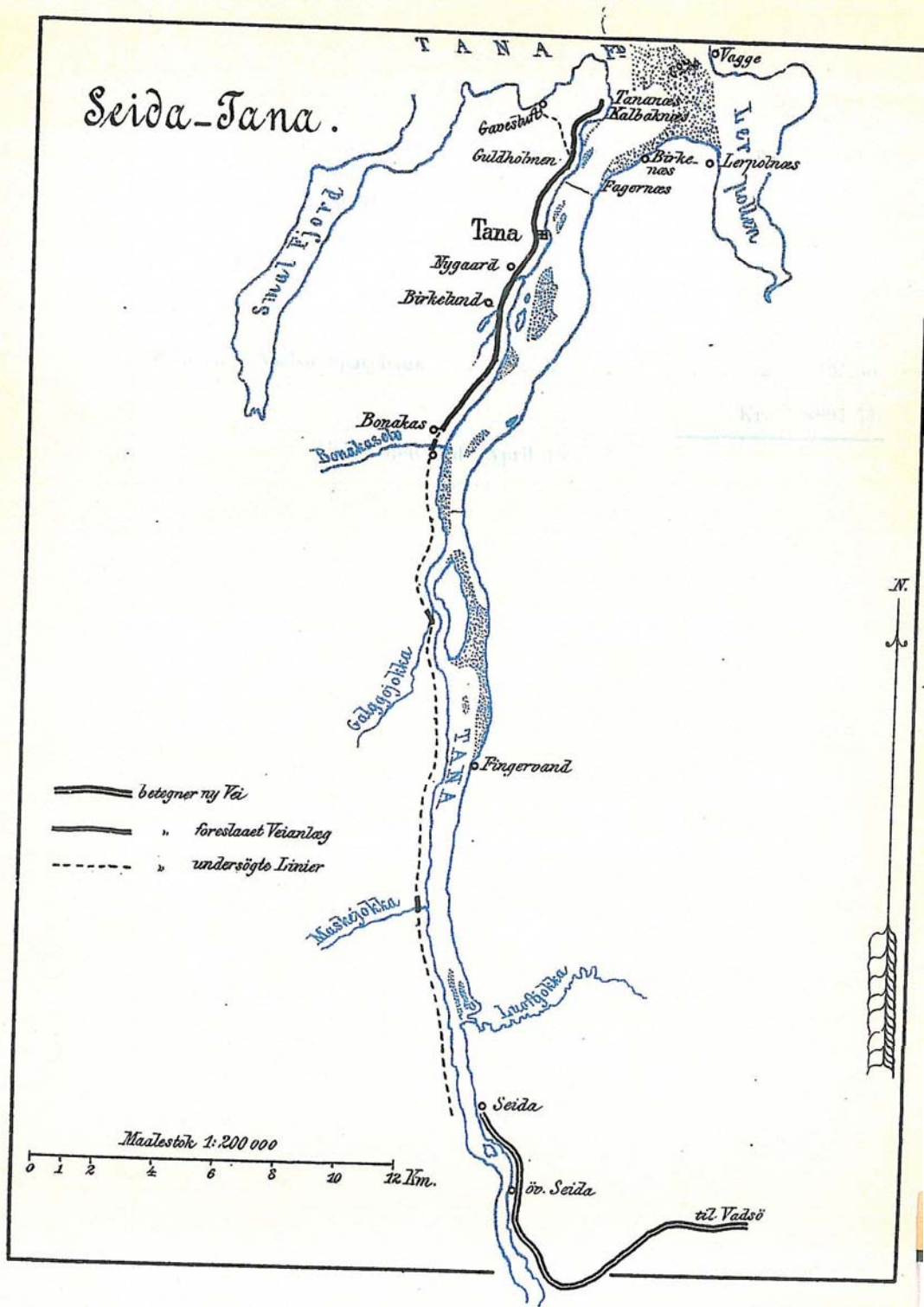
I Ordførerens Andragende af 17de Juli 1886 til Amtmanden om Anlæggets Fremme bemærkes bl. A., at Elven hver Vaar og Høst er ganske ufarbar, og at det ofte kan hænde, at der da er ufremkommeligt med Hest i 1 á 1½ Maaned.

Færdselen angives, navnlig om Vaaren, at være ikke saa lidet betydelig. I Andragendet udtaltes den Forudsætning, at Amtskommunen vilde bære Andel i Vedligeholdsudgifterne i Lighed med den ved Veien Nyborg—Seida vedtagne Ordning.

Vedkommende Komite paa Amtsformandskabet udtalte „sin varmeste anbefaling for Andragendet“, — og Amtsformandskabet sluttede sig enstemmig hertil (Forhandlingerne 1886, Pag. 142—154).

Amtmanden fremmede Andragendet til Arbejdsdepartementet ved Skrivelse af 4de November 1886, men anbefalede samtidig, at Bevilgning ogsaa søges til Veianlægget Vadse—Vardø.

Seida-Tana.

- betegner ny Vej
- — — — — forestaaet Veianlæg
- - - - - undersøgte Linier

Maalestokk 1:200 000
0 1 2 4 6 8 10 12 Km.

Veidirektøren udtalte sig om Sagen i Skrivelse af 27de November 1886 til Veidsdepartementet; se Forelægget til Stortinget 1887 angaaende Statsveiene, s. 11—12.

Ved den Anledning meddeltes et delvis supponeret Overslag, saalydende:

	m.	Kr.
Seida—Bonakas	24 060	104 000.00
Bonakas—Guldholmen	9 264	44 000.00
Guldholmen—Gavesluft	3 450	18 000.00
Sum	36 774	166 000.00

Endvidere oplystes, at Ingeniør Holst under 23de Februar 1885 havde foretaget følgende Arbeidsordning:

Fuldt færdig Vei mellem Bonakas og Guldholmen (Kr. 44 000.00).

Vinterveie mellem Bonakas og Seida.

Fuldt færdig Vei mellem Guldholmen og Gavesluft.

Fuldførelse til Do. af Post 2.

Ingeniør Holst havde da lidet Tro paa, at Gavesluft kunde blive synderlig nyttigt som Dampskibshavn for Tanadalen, da Stedet hertil antoges at ville være for langt og aabent.

Veidirektøren, der tidligere havde gjort sig personlig bekendt med Forholdene, anbefalede,

„at der gjøres noget for at skaffe fornøden Fremkomst tillands“.

„at tilraadede døg efter Konferance med Havnedirektøren:

at der anstilledes fortsatte Undersøgelser, bl. A. med Hensyn til at føre Veien til Lerpollen paa Elvens Østside, idet nævnte Sted antoges at frembyde tjenlige Forhold for Havn.

Dernæst antydedes, at Distriktet, foruden Vedtagelse af de udførendes Arbeidsvedligehold, muligens burde udrede et Kvotadelsbidrag $\frac{1}{15}$ i Lighed med Forholdet ved Bosekop—Eiby.

Arbeidsdepartementet antog med Veidirektøren, at Sagen burde nærmere forberedes og behandles forinden den forelægges Stortinget til Bevilgning, samt at det var rimeligt, at Veianlægget Vadso—Vardø gik foran et Veianlæg Seida—Gavesluft (Prp. No. 1, Hovedpost VII. Kap. 5, 1887, Pag. 13).

Angaaende Behovet af nærmere Forberedelse, forinden der bør blive Tale om

at opføre Bevilgning, var Stortingets Veikomité i 1887 enig med Departementet; se Indstilling S. No. 90, Pag. 279—280.

I den Aamtsformandskabets for 1887 forelagte Skrivelse fra Veidirektøren til Arbeidsdepartementet af 16de Juli (Forhandlingerne Pag. 197 flg.) oplystes, at fortsatte Undersøgelser med Hensyn til Lerpollen som Havn have ledet til, at denne Tanke bør opgives, samt at Veien bør lægges paa Elvens Vestside, og at Havnedirektøren havde beordret Anstilling af Undersøgelser for eventuelt Havnearbeide ved Gavesluft.

Nævnte Amtformandskab vedtog enstemmig vedkommende Komiteindstilling, der klassificerede Veien Seida—Gavesluft foran Veien Vadso—Vardø, men uden at antyde noget Distriktsbidrag eller Hjælp fra Amtskommunens Side til de udførendes Arbeiders Vedligehold (Forhandlingerne Pag. 208—209.)

Denne Sagens Stilling er refereret i Veidirektørens Fremstilling til Statsveie for Stortinget 1888, se Pag. 5 og 8—9.

Efter en i 1888 udført fornyet Befaring har Veidirektøren gjort Sagen til Gjenstand for videre Behandling i Skrivelse af 9de August 1888 til Ingeniør Holst.

Heri omhandles bl. A.:

- Spørgsmaalet om at henlægge Færgestedet fra nedenfor Seida til øvre Seida.
- Anmodning til Ingeniør Holst om ved Leilighed at undersøge en Broovergang over Tanaelven ved øvre Seida.
- Do. Do. om Undersøgelse af Brosted over Luoftjokka.
- Antydning af eventuel Undersøgelse af en Linie paa Elvens Østside fra Seida til Fingervand i Forbindelse med Færgestedet her istedetfor ved Seida.
- At Ingeniør Holst skal udtale sig om ovennævnte Litr. a—d.
- At en Udtalelse fra Havnevæsenets Funktionær Eide af 17de Februar 1888 synes at godtgjøre, at der neppe vil blive Tale om Anlæg af Dampskibshavn ved Gavesluft.
- At Havneanlæg i det senest paa Bane bragte Sted, Smalfjorden, ogsaa ansees upraktikabelt.
- At et eventuelt Veianlæg fra Gavesluft til Smalfjorden vilde blive kostbart, da det måtte føres gennem mange store Fjeldhammer.
- At Vagge formenes at måtte blive det eneste rimelige Dampskibsanlægssted for Tiden, hvorfor Adkomsten didhen bør søges lettet saavidt gjorligt.

Kanaliseringsen af Tana kan ikke anbefales paa Grund af den stærke Isgang, som her finder Sted.

Veidirektøren er bleven staaende ved som midlertidigt Arrangement at foreslaa Veilinién fortsat over Kalbaknæs til det ca. 80 m. udenfor liggende Tananæs, hvad vilde kræve Opførelse af et Hus paa sidstnævnte Punkt, hvilket Arrangement kunde forberedes ved Opførelse af en Materialbod for et eventuelt Veianlæg.

Ingeniør Holst skulde søge paavist Delet mellem Statens og den private Eiendom. Kommunen bør erhverve Kalbaknæs som Eiendom, forinden Veiarbejdet paa-begyndes.

Man kunde i Fremtiden maaske føre Dampskibene i en Rende op til Grønnæs-Bugt, hvor Veidirektøren formener, at der kunde blive en passende Dampskibskavn.

Nar det under Fjære Sjø og stærk Strøm blev vanskeligt at komme i Baad fra Tananæs til Vagge, kunde man benytte Færge fra Guldholmen til Fagernæs og herfra en byggenes tarvelig Vei til Lerpolnæs.

Følgende Program opstilles:

1. Kjørevei fra Birkelund til ligeoverfor Guldholmen.
2. Do. fra Guldholmen til Tananæs.
3. Broer over Maskejokka, (Luoftjokka), Galggojokka, Rovvejokka og ved Birkelund.
4. Broer og Rydning fra Fagernæs til Lerpolnæs.
5. Fuldstændig Vei mellem Bonakas og Birkelund.
6. Fuldførelse af Strækningen Seida—Bonakas.

Ingeniør Holst anmodes om at udarbejde Overslag for disse Parceller.

Paa Foranledning meddelte Veidirektøren i Skrivelse af af 27de September til Havnedirektøren, at Vagge fremdeles ansaes for det efter Omstændighederne ste Dampskibsanløbssted for Tanen og anholdt derfor om Plan for en god Vohr ananæs.

Tanens Herredsstyrelse har paa Foranledning i Møde den 6te November 1888 imig udtalt sig for, at nedre Seida (ved Isak Gaskis Hus) var det eneste Færgested, og at Veien herfra burde føres paa Elvens Vestsiden til Endepunktet Kalbaknæs.

Endvidere udtalte Herredsstyrelsen, at Veistykket Birkenæs—Lerpolnæs for Tiden fandtes unødvendig, naar Hovedveiens Endepunkt bliver Kalbaknæs.

Fremdeles fandt Herredsstyrelsen ei Grund til Kjøb af Kalbaknæseiendommen, idet tilføiedes, at der findes Byggetomt for en eventuel Færgemand paa Statens Eiendom nedenfor, hvilket Grundstykke antydedes at burde overgaa til at blive Kommunens Eiendom. Sluttelig anholdt Herredsstyrelsen om Anlæggets Paabegyndelse allerede for Bevilgning af Storthinget i 1889.

Tanens Foged anbefalede Andragendet i Skrivelse af 13de November 1888 til Amtmanden, som ligeledes anbefalede Sagen i Paategningsskrivelse af 26de November 1888 til Veidirektøren med Tilføiende.

„dog uden at derved bør bevirkes nogen Forsinkelse i det mellem Vadse og Varde allerede begyndte Veianlæg, som jeg antager ubetinget bør gives Fortrinnet.“

Under 10de December 1888 har Hr. Nils Schanche paa Foranledning indsendt til Veidirektøren Skrivelse af 30te November 1888 fra D'Hrr. Wm. Grundt & Søn, hvori tilbydes Salg af deres Eiendom Kalbaknæsholm til Kommunen for Kr. 100.00 med Forbehold om Ret til de mineralske Fund, der med Tiden paa samme maatte gjøres.

Ved at meddele dette under 18de Januar 1889 til Ingeniør Holst udtalte Veidirektøren, at han fremdeles ansaa det ønskeligt,

„at hele Kalbaknæs bliver offentlig Eiendom“.

Ingeniør Holst har under 18de Oktober 1889 paany udtalt sig om dette Veispørgsmaal. Heri anføres bl. A. Følgende:

a t Tanadalen ved videre Opdyrkning vil give Landbruget et stærkere Fremdrift end Kyststrækningen langs Varangerfjorden,

a t Kalbaknæs utvivlsomt er det heldigste Endepunkt for Veianlægget,

a t Arbejdet bør begyndes ved Kalbaknæs og fortsættes som „Bygning af fuld Sommervei indtil Seida eller vis á vis Seida paa Vestsiden af Tanaelven“.

a t Optagelse af Broprofiler

a) over Tanaelven ved øvre Seida,

b) over Luoftjokka,

c) af eventuelle Færgesteder ved øvre og nedre Seida samt Fingervand

lettest vil ske under Oparbejdelse af Strækningen fra Kalbaknæs til ret over for

ingervand, idet der efter Ingeniør Holsts Mening først her kan være Tale om Alg af Vestsiden for Veien.

Distriktet efter Ordførerens Forklaring til Ingeniør Holst ogsaa anbefaler Kalbaknæs som Endepunkt,

Ordføreren lovede, at Sagen om Indkjøb af Grund ved Kalbaknæs skulde blive dnet, og at det ikke maatte hindre Veiarbeidets Paabegyndelse, som Ingeniør Holst anbefaler opført paa det i Stortinget i 1890 forelæggendes Budgetforslag.

Paa Foranledning har Amtmanden under 23de Oktober 1889 meddelt, at der elig ikke haves andre kommunale Vedtagelser end den foran omhandlede, men lerne nærmere Udtalelse herom i Slutningen af November Maaned, efter at Veitøren har meddelt Amtmanden, at Anlæggets Paabegyndelse vil blive foreslaaet værende Budgetforslag.

I Skrivelse af 18de Oktober 1889 har nemlig Ingeniør Holst meddelt, at Amt- en og han ere enige i, at Arbeidet mellem Vadso og Vardø foreløbig bør standse kkerø for at give Plads for Oparbeidelse af Vei fra Seida til Guldholmen eller knæs.

Ved samme Anledning antydes følgende Arbeidsplan for Restarbeiderne mel- kkerø og Vardø:

Broer og Veitudbedringer mellem Solnæs og Kiberg, saa Strøget blev kjobbart ra Solnæs af.

fuldstændig Sommervei fra Solnæs udover.

Endvidere har Ingeniør Holst oplyst, at Sommervei fra Kiberg til Smelroren Svartnæs efter Amtmandens Formening er mindre fornøden, og at Vardø By- ne neppe vilde paatage sig nogen Forpligtelse ligeoverfor dette Veianlæg, da r ved omhandlede Foretagende vilde faa en Fordel i Konkurrancen med nævnte Derhos vilde denne Vei være til ringe Nytte om Vinteren efter Ingeniør Holsts g, da den ikke vilde kunne holdes aaben. Det Eneste, som Ingeniør Holst fin- t det muligens burde gjøres i en nærmere Fremtid, er nogen Forbedring af mingen, som nu dannes alene af Telegrafstolperne.

Fogden og Ordføreren i Vadso ere rigtignok ikke ganske enige i ovennævte ing, idet disse anbefale

„fuld Vei eller ialfald kjobbart fra Solnæs til Skalelv“, beid i Tanen paabegyndes.

Veidirektøren finder, efter som Spørgsmaalet nu har udviklet sig, at kunne slutte sig til den af Amtmanden iaar udtalte Anskuelse, hvorefter Arbeidet paa Linien Vadso—Vardø bør indstilles og Arbeidet paa Linien Tananæs—Kalbaknæs—Seida iværksættes. Denne 35 764 m. lange Strækning skulde efter det Foreliggende koste Kr. 158 000.00 at oparbeide som sammenhængende Kjørevei, hvilken Plan Ingeniør Holst som nævnt nu senest har foreslaaet.

Veidirektøren finder dog ikke Grund til under herværende smaa Trafikfor- holde at foreslaa for det Første vedtaget nogen mere omfattende Plan end foran under Litr. q, Punkt 1—3 samt 5 nævnt; altsaa Kjørevei fra Bonakas til Tananæs, tilligemed Broer over Maskejokka, (Luoftjokka) Galggojokka, Rovvejokka og ved Birkelund samt iøvrigt nogen Rydning.

Herover hidsættes ifølge Ingeniør Holsts Meddelelse af 1ste November 1889 følgende Overslag:

	m.	Kr.
Bonakas—Nygaard	5 530	24 000.00
Nygaard—Guldholmen {	6 094	20 000.00
Guldholmen—Kalbaknæs {		10 700.00
	Sum 11 624	54 700.00
Endvidere: Kalbaknæs—Tananæs (sup.)	80	300.00
	Sum 11 700	55 700.00

For nævnte Broer foreligger endnu ikke, saaledes som foran forklaret, noget Overslag.

Veidirektøren finder i Betragtning af Forholdene i Finmarken ikke længer at burde foreslaa noget andet Distriktsbidrag til dette Foretagende end Overtagelse af Erstatning for Grund m. V. som almindeligt og Anlæggets Vedligehold for Distriktets Regning, hvad haabes vedtaget af Tanens Herredsstyrelse i indeværende Maaned.

I Henhold til det Anførte tillader Veidirektøren sig at foreslaa opført paa næste Budget et Beløb af Kr. 20 000.00 til Paabegyndelse af Veianlæg fra Tananæs (Kalbaknæs) til Seida efter den foran omhandlede indskrænkede Plan, idet slut- lig bemærkes, at det formentlig maa ansees lidet heldigt ganske at indstille Arbeids- driften i Finmarkens Amt i kommende Budgettermin.

Departementet skal til dette Veidirektorens Forslag knytte følgende Bemærkninger:

Med Hensyn til den foreslaaede Bevilgning Kr. 20 000.00 til Paabegyndelse af Anlæg af Sommervei fra Tananæs til Bonakas og af Ride- og Vintervei ad Broer mellem Bonakas og Seida antager Departementet, at det, forinden skrives til Paabegyndelse af det delvis kun som Kjørevei, delvis som Ride- og Vinvei-paataenkte Anlæg, bør bringes nærmere paa det Rene, hvorvidt et saa ufuldment Veisystem vil kunne være tilfredsstillende for den almindelige Færdsels hov. Naar det af Veidirektøren sees paaberaabt, at Amtmanden nu, i Modsætning hvad der var forrige Amtmands Forudsætning, skal have udtalt sig for at standse arbeidet paa Anlægget Vardø—Vadsø til Fordel for en Vei fra Seida til Guldmen eller Kalbaknæs, skal Departementet bemærke, at der intet er oplyst om, hvorvidt Amtmanden hermed har tænkt sig et Anlæg som det af Veidirektøren projekterede, eller om det ikke meget mere er Forudsætningen, at der i Tilfælde af at bygges — til Fortsættelse af Veien fra Nyborg til Seida — sammenhængende Sommervei mellem Seida og Tananæs, et Anlæg, der sees anslaaet til Kr. 158 000.00 for næsten tre Gange saameget som det af Veidirektøren til Paabegyndelse anbefalede System med blandet Fremkomst. I ethvert Fald mangler der Udtalelse fra Afsættelseskomiteen om, hvorvidt et saadant Veianlæg nu bør sættes i Værk, muligheden med den Følge, at der da indtil videre ikke vil kunne blive Spørgsmaal om at anstille flere Veiarbeidere paa Strækningen mellem Vadsø og Vardø. Bortset fra denne Anledning mangler der desuden forskellige Oplysninger, som efter Departementets Mening maa ansees fornødne for at tage nogen Bestemmelse om at anlægge i det omhandlede Strøg. Man skal udhæve Mangelen af nærmere Oplysninger om Adgangen til at bekvemmeliggjøre Vandveien i Lighed med, hvad der er gjort ovenfor i Tanaelven ved Storfossen, endvidere Mangelen af et fuldstændigt Omkostningsoverslag for de til Paabegyndelse opførte Arbejder og Mangelen af Oplysninger om Anledningen til at knytte Landveisforbindelsen til Søkommunikationen Veiens eventuelle Endepunkt i Nord. Hvad specielt det sidste Punkt angaar, er det, at efterat forskellige Steder for Landingsplads er undersøgt og forkastet, ser man nu at være kommen til det Resultat, at Vagge vil være det eneste rimelige Dampskibsanløbssted. Bortset fra, at dette Steds Tjenlighed for Øiemedet ikke længere bør være belyst. — hvorved navnlig kan mærkes, at Havnedirektøren ikke sees

at have udtalt sig herom, — er med Hensyn til dette Anløbssted ogsaa at mærke, at det, som vedliggende Rids udviser, ligger paa Tanafjordens østre Side, medens den projekterede Veis Endepunkt, Tananæs, ligger paa Fjordens Vestside. Der opnaaes altsaa ikke nogen direkte Landveisforbindelse med Dampskibsanløbsstedet, men det sees — idetmindste af Veidirektøren — at være forudsat, at man kommende Sydfra til Veiens Endepunkt Tananæs derfra maatte sætte i Baad over til Vagge, og at, naar dette under Fjære—So og stærk Strøm ikke kan ske, skulde den Sydfra kommende standse ved Guldholmen sondenfor Tananæs og derfra benytte Færge over Elven til Fagernæs og derfra en byggenes tarvelig Vei til Lerpølnæs, hvorfra man atter maatte færge for at komme over til Vagge. Om det end skal indrømmes, at Forholdene her er ekstraordinære og frembyder særlige Vanskeligheder, kan den antydede Forbindelse dog neppe ansees for at være nogen tilfredsstillende Løsning af Spørgsmaalet om Veianlæggets Tilknytning til Dampskibskommunikationen, og man antager, at der i hvert Fald bør anstilles nærmere Undersøgelser angaaende denne Side af Sagen, end hidtil skeet.

Ifølge et fra Veidirektøren oversendt Telegram fra Bestyreren af Veiarbejderne i Finmarken af 13de December sidstleden skal Kommunebestyrelsen nu have vedtaget „Vedligeholdelsen af Veien Seida—Tananæs samt Grunderstatning, Gjerdehold og Kjobet af Tananæs“. Bidraget kan imidlertid ikke antages hermed at være helt ordnet, idet det ikke kan sees, om Beslutningen ogsaa gjælder det nu foreslaaede Veisystem til Tananæs. I Tilfælde maatte endvidere den forudsatte Landgangsvor sammesteds, Færgeindretningen for Oversætningen mellem Guldholmen og Fagernæs samt Veien derfra til Lerpølnæs blive at vedligeholde for Distriktets Regning. Hvorvidt særlige Foranstaltninger paakreves ved Vagge og Lerpølnæs, er ikke oplyst. I Tilfælde maatte formentlig ogsaa Vedligeholdet af de hertil fornødne Arbejder overtages af Distriktet.

Idet man i Henhold til Foranførte ikke vil kunne tiltræde Veidirektorens Forslag om Paabegyndelse af heromhandlede Veianlæg i kommende Budgettermin, antager Departementet, at Spørgsmaalet om yderligere Arbejder paa Strækningen Vardø—Vadsø, hvorefter Meningerne inden Distriktet sees at være delte, bør gjenoptages til yderligere Behandling, og at, i det hele Spørgsmaalet om Fortsættelse af Veibygning i Finmarken bør forelægges Afsættelseskomiteen, saa snart de fornødne forberedende Arbejder maatte tilstede.

Af Storthings-Dokument Nr. 40. 1890.

Ang. Bevilgning til Paabegyndelse af Veianlægget Seida—Tananæs.

Til
Storthinget!

Det store Veianlæg, der fra Vadsø fører langs Varangerfjorden til dønnens end og videre over Fjeldet til Seida, afsluttedes 1885. Veistykket Seida—Tananæs vil danne den naturlige og sidste Afslutning mod Nord paa Forbindelsen mellem Varanger- og Tanafjorden. Det har derfor længe staaet paa Dagsordenen.

Finmarkens Amtsformandskab, der alt i 1880 havde klassificeret Anlægget Seida—Tanamundingen (ved Gavesluft) som det første for Østfinmarken og i 187 gjentog denne Klassifikation enstemmig, anbefalede under 17de August 1886 et Veianlæg som paatrængende nødvendigt (se Finmarkens Amtsformandskabs Forordninger 1886, Side 152 flg.)

Veidirektøren, der allerede i 1880 personlig har befaret Distriktet og i sin Fremstilling til Statsveie i 1887 og i 1888 har fremholdt Anlæggets Betydning, har ogsaa i 1888 personlig undersøgt Forholdene, og har i det nu forelagte Budget for Statsveie redegjort udførlig for Anlægsprojektets Historie og Stilling. Veidirektøren inkluderer saaledes:

„I Henhold til det anførte tillader Veidirektøren sig at foreslaa opført paa næste Budget et Beløb af Kr. 20 000.00 til Paabegyndelse af Veianlægget fra Tananæs (Tananæs) til Seida efter den foran omhandlede indskrænkede Plan, idet slutbemærkes, at det formentlig maa ansees lidet heldigt, ganske at indstille Veiebygningsdriften i Finmarkens Amt i kommende Budgettermin“. (St. Prp. Nr. 1, Vedp., VII, Kap. 5, Side 1—4).

Sammesteds Side 10—12 har Departementet før de offentlige Arbejder, der ikke udspringer af Veidirektøren foreslaaede Bevilgning, anført de Grunde, der bevæger Departementet til ikke at optage Beløbet paa Budgettet.

Undertegnede Finmarkens Repræsentanter, der herigjennem andrager om Bemyndigelse overensstemmende med Direktørens Forslag, skal kortelig motivere dette sit Forslag, idet vi først fremhæver, at Departementet ikke nægter Anlæggets Berettigelse eller søger at afsvække de Momenter, der under Sagens Historie har været afholdt for dets Betydning.

Departementets Indvendinger er væsentlig formale. Det har fæstet sig ved den Omstændighed, at Veidirektøren i sin nævnte Fremstilling til Statsveie 1890 har udtalt, at den Del af nævnte Veiprojekt, der ligger mellem Seida og Bonakas (nær $\frac{2}{3}$ af hele Anlægget) bør blot oparbejdes som Vintervei eller Ridevei med Bro over Elvene. Selv om det var saa, at dette Spørgsmaal kunde have sin Betydning for den af Veidirektøren foreslaaede Bevilgning, saa bør den dog ikke kunne hindre denne. Thi det har altid været Forudsætningen, at nævnte Veistykke Seida—Bonakas indtil videre skulde oparbejdes som Vintervei med Broer over Elvene, — saaledes i IngeniørHolsts Arbejdsplan af 23de Februar 1885 for Veistykket Seida—Gavesluft, — saaledes ogsaa i Finmarkens Amts Udtalelse af 6te November 1886. Men bortset herfra vil et Beløb af Kr. 20 000.00 til Paabegyndelse af Veiarbejdet Bonakas—Tananæs være uafhængigt af, hvilken Veibygningsmaade der senere maatte slaas fast for Stykket Bonakas—Seida.

Amtsformandskabet har gjentagende udtalt sig for det hele Anlæg uden at fastslaa nogen bestemt Veibygningsmaade; og om Stykket Bonakas—Tananæs har der ikke i nogen Arbejdsplan eller noget Andragende været udtalt andet, end at det maatte bygges som fuldstændig Vei og gjøres først færdig, fordi dette Stykke gaar gennem den efter Finmarkens Forhold tæt bebyggede nedre Tanadal, hvor Befolkning og Trafik er samlet som til sit Centrum (Kirke, Skole, Poststation, 3 Handelsmænd, eventuelt Telegrafstation); hvortil kommer, at just paa dette Strøg er det, at Tanaelven grundes mest op og er vanskeligst at befære. (Se det Veidirektørens Fremstilling til Statsveie 1890 medfølgende Kart over hele Veianlægget).

Hvad enten altsaa Veidirektørens Forudsætning, at Veistykket Bonakas—Seida oparbejdes blot som Vintervei, bliver det endelige eller den blot bliver indtil videre — det er dog paa det rene:

1. at Amtet gjentagende har anbefalet og fremhævet Veianlægget Seida—Tananæs.
2. at alle er enige om, at af dette Anlæg er det Stykket Bonakas—Tananæs, der først skal oparbejdes.

Departementets anden Hovedgrund er den, at der ikke foreligger „Oplysninger om Anledningen til at knytte Landveisforbindelsen til Søkommunikationen ved Veiens Endepunkt i Nord“. Hertil er at bemærke, at ihvorvel det altid har været anset

hoist ønskeligt at kunne opnaa umiddelbar Forbindelse mellem Veiens Endepunkt og rutegaaende Dampskibe, har det dog altid været anset for et mere end tvivlsomt Spørgsmaal, om dette kunde opnaaes.

Fra den Stund Havnevæsenets Undersøgelser viste, at Gavesluft (se Kartet) ikke opgives som Anløbssted, har der inden Distriktet -- saavel Amt som Herred ikke været Tale om andet Endepunkt for Veien end det (ogsaa af Veidirektoren) laaende Tananæs, hvorfra man da i Baad kommer over til det nuværende Anløbsted Vagge, en Strækning paa ca. 3—4 km. (ved udfalden Sjø ca. 7 km.) Dette er ogsaa Tanens Herredsstyrelses Forudsætning, da den i Mode den 28de Novemberrundskrivelse vedtog „Vedligeholdelsen af Veien Seida—Tananæs, Grunderstatning, Vedligehold og Kjøbet af Tananæs.“

Departementets andre Indvendinger trænger ikke Imodegaaelse.

Ifølge Ingeniør Holsts Meddelelse af 1ste November 1889 viser Overslaget for Distriktet Bonakas—Tananæs en Veilængde af 11700 m. med et Kostende af Kr. 60.000. (Se Sth. Prp. 1, VII, Kap. 5, 1890, S. 4).

I Henhold til ovenanførte tillader vi os ærbødigt at andrage om, at af dette Beløb maa paa Budgettet for 1890—1891 blive opført til Paabegyndelse af Veianlægget Seida--Tananæs (Bonakas—Tananæs) et Beløb stort Kr. 20000.00.

Kristiania den 15de Februar 1890.

Lützow Holm.

E. Simonsen.

Jørg. Selmer.

Af Stortingets Veikomites Indstilling S. No. 82. 1890.

Andragende fra Repræsentanterne for Fimarkens Amt og for Fimarkshyerne om Bevilgning til Paabegyndelse af Veianlægget Seida—Tananæs paa Strækningen Bonakas—Tananæs (Dok. No. 40.)

Komiteen skal i Sagens Anledning tillade sig at anføre følgende:

Stamveianlægget Vadsø --Nyborg langs Varangerfjorden er, som det vil erin-

dres, bleven forgrenet mod Vest over Fjeldet til Seida ved Tanaelven og mod Nord-øst langs Kysten til Ekkerø i Retning af Varlo. Ligesom det vel maa siges at være Forudsætningen at fortsætte Veianlægget til sidstnævnte By, naar Forholdene saadant tillader, saaledes kan man formentlig ogsaa gaa ud fra, at ved Siden deraf vil Bestræbelserne fra Distriktets Side vedblive at være rettet paa Opnaaelsen af en mere eller mindre fuldkommen Veiforbindelse langs hele Tanadalen fra Seida nedover til Tanafjorden. Den her berorte samlede Veiforbindelse vil saaledes rettest kunne benævnes Veianlægget Vardo --Vadsø --Seida--Tananæs. Anskues Sagen paa denne Maade, afsvækkes i Komiteens Øine i væsentlig Grad Betydningen af mulig Meningsforskjel om, hvilken Del af Anlægget fortrinsvis skal gennemføres, idet der fremtidig antagelig vil blive forholdt saaledes, at der vexelvis vil blive fremmet Arbejder i Tanadalen og paa Strækningen Ekkerø—Vardo i den Udstrækning, budgetmæssige Hensyn tilsiger, saasandt da, at de respektive Distrikter opfylder de Betingelser, som stilles til dem.

Saavidt Komiteen skjønner, maa Sagen antages at kunne bringes i Orden med Hensyn til Distriktsbidrag. Komiteen deler nemlig med Veidirektoren (til hvem Departementet forsaavidt stiltiende antages at have sluttet sig) den Opfatning, at der ikke bliver afkrævet Distriktet andet Bidrag end sædvanlig Grunderstatning og Gjerdehold, samt i nærværende Tilfælde Indkjøb af Grund ved Tananæs, hvorhos selvfølgelig Veiens Vedligeholdelse maa paahvile Distriktet.

Tanens Herredsstyrelse har overtaget samtlige herhenhørende Forpligtelser og det bliver efter Komiteens Opfatning forsaavidt kun for Administrationen at paase, at Vedtagelsen sker i betryggende Former. Hvad angaar Forbindelsen med Soen, derander indbefattet Kommunikationen med Dampskibsanløbsstedet Vagge, saa ligger samme udenfor Omraadet for Statens Veivæsen, der ei bliver at belaste med Udgifter udover, hvad der omfattes af Veidirektorens Overslag. Herom ansees det nok at henvise til, at i dette Overslag er Veianlæggets allernordligste Del: Kalbaknæs—Tananæs, anslaaet (supp.) til Kr. 300.

Som det fremgaar af, hvad Komiteen har tilladt sig at fremholde, finder man at burde anbefale nærværende Andragende til Stortingets-Bifald, saaledes at der til Paabegyndelse af Veianlæg fra Tananæs til Bonakas, anslaaet til Kr. 55700.00, for kommende Tid maa bevilges Kr. 20000.00. Derved er intet fastslaaet med Hensyn til, hvilket

stem, der bliver at anvende paa Strækningen Bonakas—Seida, hvilket altsaa vil ve at afgjøre efter senere Forelæggelser.

Af „Storthingstidende“ for 10de April 1890.

Indstilling fra Veikomiteen angaaende Bevilgning af Udgifter til Veivæsenet, med eller uden Distriktsbidrag udredes af Statskassen uden Refusion ved Udkig- g paa Matrikullen og paa Byerne. (Indst. S. Nr. 82).

Komiteen havde indstillet:

For Budgetterminen 1890—1891 bevilges:

1. Til Paabegyndelse af Veianlæg fra Tananæs til Bonakas i Tanens Herred, Finmarkens Amt. . . . . Kr. 20 000.00 mod at Distriktet overtager Grunderstatning med videre og overtager Anlæggets fremtidige Vedligeholdelse.

Statsraad Birch-Reichenwald: Som det vil sees, havde Departementet optaget dette Veianlæg paa sit Budgetforslag, uagtet jeg fuldt ud erkjendte ydningen og Vigtigheden af det og beklagede, at jeg ikke kunne finde det tilstrækkelig forberedt. Men jeg antog, at der endnu burde skaffes endel nærmere oplysninger, før Sagen kunde forelægges Storthinget. De Oplysninger, jeg fandt glæde, var særlig, at der ikke forelaa efter min Mening tilstrækkelig Besked om, hvorledes Amtet stillede sig til dette Anlæg i Forhold navnlig til det andet Finmarksanlæg Vardø—Vadsø, og at man ikke havde nogen Erklæring fra Havnedirektoren om, hvorledes Forbindelsen vilde blive med Havnen i Tanenafjord. I begge disse Henseender har jeg senere modtaget Oplysninger. Jeg har havt Anledning til at konference med Amtmanden selv, og i forrige Maaned, for kort Tid siden, kom der en offentlig Erklæring fra Havnedirektøren, og i begge disse Henseender er jeg fuldt ud tilfreds; og jeg har ingen Tvivl om, at dette Anlæg er berettiget forsaavidt. Af andre Grunde, og da jeg forøvrigt maa erkjende Vægten af, hvad Komiteen i sin Indstilling har anført, har jeg for mit Vedkommende ingen Bemærkning at gøre ved, at Anlæg vedtages til Bevilgning.

Astrup: Jeg kjender en Smule til det her projekterede Veianlæg. Det er

ikke saa ubetydeligt, som det første Paaseende kan synes. Her er Tale om Kr. 20 000.00. Men af Forelægget ser man, at dermed har man besluttet en Fortsættelse, som vil gaa op til Kr. 55 700.00, og videre ser man af Forelægget, at naar man skal bringe Veien frem til det Endepunkt, hvorom her er Tale, vil dette Beløb gaa op til Kr. 158 000.00. Men ikke nok dermed; thi da kommer man endda ikke til Endepunktet, og jeg skal tillade mig at paavise det. Jeg har noteret mig et og andet i Sagens Anledning, som jeg skal bede om at faa anføre. Jeg vil da sige, at efter hvad vi af Forelægget ser, forholder det sig saaledes, at Veidirektøren iaar, under Striden om, hvorledes Veianlægget Vadsø—Vardø skal fortsættes, ikke har fremlagt noget Forslag til Bevilgning for dette Veianlæg, og det er ligesom af den Grund man nu har opført et stort Anlæg Nr. 2 i Finmarken; — et Veianlæg, som har været meget omventileret, og om hvis Berettigelse og Nyttedrivning der dog er meget delte Meninger. I Aarets Budgetforslag har Arbejdsdepartementet angaaende dette nye Veianlæg Tananæs—Bonakas udtalt sig afventende, hvad der synes mig at være fuldstændig rigtig, idet man vil have fuldstændigere Forklaringer og Oplysninger. Medens Sagen staar i den Stilling, kommer der en Fremstilling fra Finmarkens Repræsentanter om, at der allerede iaar bør bevilges til dette Veianlæg, og saa kommer der to Telegrammer, et fra Bestyreren af Veiarbejderne i Finmarken og et fra Formandskabet i Tanen, hvori udtales, at det er absolut og paagaende nødvendigt iaar at bevilge dette Veianlæg. Paa dette Grundlag er det da den ærede Veikomite har opført Veianlægget Tananæs—Bonakas til Bevilgning med Kr. 55 700.00, hvortil iaar Kr. 20 000.00. Og formentlig vil det da gaa saaledes, at dette bevilges; thi Indstillingen er enstemmig, og den har jo nu ogsaa faaet Tilslutning af Arbejdsdepartementets Chef. Men tillad mig alligevel, Hr. Præsident, at faa gøre nogle ganske korte Bemærkninger i Sagens Anledning. Jeg vil da først sige, at for min Del deler jeg den forrige Finmarksamtmands Udtalelser, som blev afgivne, efterat han var bleven lokalkjendt, og som, hvad man af Forelægget vil kunne se, gaar ud paa, at dette Veianlæg Seida—Tananæs ikke bør bevirke nogen Forsinkelse af det mellem Vadsø og Vardø allerede paabegyndte Veianlæg, som han antager ubetinget bør gives Fortrinet. I denne Amtmandens Udtalelse vil jeg for min Del erklære mig fuldstændig enig, — ikke derfor, at det er en autoritetsmæssig Erklæring, men det stemmer med mine egne Præmisses, efter det Syn, som jeg har kunnet faa paa denne Sag. I min Tanke knytter der sig langt flere Interesser til Veianlægget Vardø—

Isø end til Veianlægget Tananæs—Seida, og det i den Grad, at jeg for min Del har lige-
 ondt for i det hele taget at forstaa Berettigelsen af dette sidste Veiprojekt. Og jeg skal
 de mig ud fra Forelægget at gjøre nogle Bemærkninger her. Læser vi Forelægget, ser
 a, at Veingenior Holst siger i sin første Indberetning, at Tanadalene ved en bedre Op-
 ning vilde give Landbruget en stærkere Fremdrift, end det kan faa efter Kyststrækning-
 Ja, i den Udtalelse er jeg fuldstændig enig; jeg tror, for min Del, med Hr. Ingeniøren
 eg ved ikke, om han netop er Landbrugsingenior — ikke meget paa noget intensivt
 dbrug ved Finmarkens Kyst. Men jeg skulde ogsaa gjerne ville have lidt Oplys-
 : om, hvad Slags Landbrug man skulde kunne tænke sig langs efter selve Tana-
 n — det tror jeg, det kunde være noksaa interessant at faa Oplysning om. Og
 enig, som jeg formodentlig vil blive med Veivæsenet i dette Punkt, saa er jeg
 ærre fuldstændig uenig med Veidirektøren, naar han i sin Fremstilling i Propo-
 nen i sidste Passus siger, at han vil sluttelig bemærke, at det formentlig maa
 es lidet heldigt ganske at indstille Arbejdsdriften i Finmarkens Amt i kommende
 gettermin. Ja dette: Finmarkens Amt, dette, at man maa bygge Veie amtsvis
 r. Aar for et fordelt Beløb, det er i min Tanke en meget farlig Opgave — jeg
 : en farlig Opgave for Departementet for de offentlige Arbejder og for vor hele
 shusholdning. Og jeg havde for min Del næsten hengivet mig til det Haab, at
 ulde vi kunne saa lidt efter lidt komme bort fra dette at bygge amtsvis pr. Aar.
 Forslag, som var fremsat i 1887 om at bygge amtsvis i procentvis Forhold, blev da
 vi ved, med stor Majoritet nedvoteret. For min Del mener jeg, at vi skulde
 ge der, hvor der er Udvikling at vente; men jeg er en Modstander af at bygge
 vis pr. Aar ligesom efter et Excerreglement og kun for at bygge. For at
 videre i Sagens Belysning, skal jeg angaaende de lokale Forhold udtale, at
 lksomt er det saa, at den store og brede Tanaelv deroppe er og vil blive den
 te og billigste Landevei. Det er vistnok saa, som der i Forelægget staar om-
 at der af og til kan være Menis, og stundom kan der i August Maaned, midt
 Sommeren være lav Vandstand; men hvad der er at fore, kan bringes frem paa
 3 Maaneders blanke Is og ialfald under de 3 Maaneders tilstrækkelige Vandstand.
 man skal gaa til et saa stort Veianlæg, som der her er Tale om, nemlig til
 eløb af Kr. 158000.00 og ikke slutte med det, saa skulde jeg ville udbede mig
 mule større Besked om Trafikforholdene, om at Vandveien altsaa ikke er til-
 skelig, om Udsigterne for en større Trafik, om Hestehold osv. deroppe, og hvad

Veistrækningen Tana—Guldholmen angaar og muligens et Stykke opover Fløden,
 saa tror jeg ikke at feile, naar jeg siger, at her er Elven under Indflydelse af Ebbe
 og Flod fra Havet, og naar jeg siger, at her vil Baaden være og blive det bedste
 Befordringsmiddel til enhver Tid af Aaret. Her er der altsaa, som sagt, foreløbig
 Tale om Veianlægget Tananæs—Bonakas, men man skal, som sagt, naturligvis gaa
 opover, og Anlægget er beregnet til et Beløb af Kr. 158 000.00, paa den ene Maade.
 Der er ogsaa nu Tale om Vintervei, om at bygge Broer og gjøre en Ridevei, noget,
 som er saa ufuldkomment, at der visselig ikke vil blive Tale derom, naar man kom-
 mer lidt fremover. Nu forudsætter jeg, man bygger den ene eller den anden Vei opover
 til henimod Seida. Hvor staar man da? Jo, man staar ligeoverfor Seida og har
 den store, brede Tanaelv foran sig! Der maa man naturligvis have en Bro, og det
 er muligt, at vi der ogsaa faar et Par Renbroer. Betræffende Dampskibsanløbsstedet,
 som der her har været Tale om, saa tror jeg ikke, det har været det, som har for-
 voldt Distriktet Bryderi; thi det spiller ikke saa stor Rolle, enten det lægges paa
 Øst- eller Vestsiden af Elven; thi Sagen er den, at her maa alt føres med Baad til
 Dampskibsanløbsstedet, og jeg tror at kunne erindre, at Vagge, det nuværende
 Dampskibsstoppested paa Østkysten, ligger ligesom i Ly og Læ for Veiret, hvad der
 under de veirhaarde Forhold deroppe spiller en stor Rolle. Som de saakaldte Un-
 dersøgelser jo maa vise, maa som en Følge af Veirforholdene Dampskibsexpeditionen
 blive paa den anden Side, hvor der er Ly. Det er sandt, at Dampskibsexpeditionen
 spiller i Finmarken en overmaade stor Rolle; den er som Jernbanestationen er hos
 os; men at blande den sammen med den lokale Veistump Tanaelv—Bonakas, — det
 forstaar jeg ikke. Jeg vil altsaa udbede mig Adgang til at stemme mod denne Ind-
 stilling, idet jeg holder paa Arbejdsdepartementets klare Præmisses i Forelægget
 om, at man skal se Tiden an, og jeg stemmer mod, fordi jeg ikke vil godkjende Veidirektørens
 Præmisses om, at der ligesom nu iaar skulde bygges noget i Finmarken,
 fordi der ellers ikke blev bygget noget i det nordligste Amt iaar. Jeg forstaar det
 naturligvis saa, at jeg i denne Sag kommer til at staa ganske alene; men jeg vil
 bede om at faa følge min Overbevisning, og jeg vil lægge til, at jeg vil altid være
 med at stemme rummeligt for offentlige Foranstaltninger i Finmarken, naar det
 f. Ex. gjælder Telegraf, Udvidelse af Dampskibstrafiken, Skoler og Undervisning, og
 naar det gjælder at udnytte Fiskerierne paa en bedre Maade; men telegrafisk ord-
 nede finmarkske Landeveie, — det forstaar jeg mig ikke paa.

Lützow Holm: Jeg skal fatte mig i Korthed. Det forekom mig, at den ærede Taler har stillet de to Anlæg op mod hinanden, Anlægget Vadso—Vardø mod Anlægget Seida—Tananaes. Som det af Indstillingen vil sees, er Veikomiteens skuelse af denne Sag noget anderledes. Den anser det hele Anlæg Vardø—Tananaes som ét og stiller altsaa i Udsigt en Plan med alternativt Arbejde saavel mod Øst til Vardø som mod Nord til Tananaes. Hr. Astrup paaberaabte sig den forrige Amtmands Tale til Fordel for Veianlægget Vardø—Vadso ligeoverfor Seida—Tananaes. Nu, er jo en Skjønssag, det kan indrømmes, hvilket af disse først bør oparbejdes. Og jeg antager, at den væsentligste Autoritet til paa dette Omraade at afgjøre, og der først bør vælges, kan ikke være hverken Statsraad Astrup eller den forrige Amtmand, men Finmarkens Amtsformandskab; dette har udtalt sig meget bestemt i Rækkefølge af Anlægget at sætte Seida—Tananaes først. Hvad nu specielt Anlægget Seida—Tananaes angaar, gjorde Hr. Astrup en Bemærkning om, hvad Slags Jordbrug der vel kunde være langs Tanaelv. Ja, Landbruget i Finmarken bestaar væsentligst i at skaffe Hø til Kreaturerne. Det har vist sig, at jo mere Jordbruget, saavel som Kvægavl, om jeg saa kan kalde det, har vundet Fæste, jo sikrere er de økonomiske Forhold bleven, idet Fiskerierne altid er hazardiose. Og specielt ved Tanaelven er der ganske ualmindelig god Jordbund, som vistnok vil blive udnyttet ganske anderledes, naar der kommer Vei gennem Distriktet. Tanaelven er den bedste Vandvei, sagde Statsraad Astrup. Men han ophæver selv for en væsentlig Del Betydningen af disse Ord ved at udtale: ja men naar der er Menis, eller naar der er for meget Vand, kan man ikke bruge den. Det er meget rigtigt, og Menisen ligger meget højt i Tanaelven baade Vaar og Høst, og da er det komplet umuligt at komme fra de ovenfor liggende Distrikter til Fjorden. Men det er netop ofte i den Tilfælde, da Folk reiser paa Fiske fra Fjelddistrikterne. Hr. Astrup gav ogsaa i Perspektiv at der skulde lægges en Renabro over Tanaelv. I saa Henseende tror jeg, at man kan berolige sig. Det er vistnok ikke Mening at forlange Bro over Elven, men det er projekteret, i Tilfælde der bliver lagt en fuldstændig Vei fra Seida til Tananaes, altsaa almindelig Statsvei, ikke Ridevei, at der skulde anbringes en Vei, der paa Distriktets Bekostning skulde holdes igang ved Seida. Paa den anden Side skulde altsaa da fores over saavel Passagerer som Heste og Voiturer. Med Hensyn til det, at man skulde bygge Vei amtsvis kun for at bygge, saa er jeg enig med den ærede Taler deri, at det vilde der ikke være Mening i.

Men en anden Side af Sagen er den, at nu er der dygtige, opøvede Arbeidskræfter i Finmarken efter de sidste Veianlæg, og de vil delvis reise sydover, hvis Arbejderne nedlægges. Desuden er der nu Arbeidsredskaber og Materiel i temmelig stor Udstrækning.

Holmesland: Efter Udtalelserne fra den sidste ærede Taler kan jeg fatte mig i Korthed. Efter hvad Statsraaden, Chefen for Arbejdsdepartementet oplyste, er jo Komiteens Standpunkts Rigtighed, forekommer det mig, blevet stadfæstet ved de Oplysninger, som er komne fra Havnedirektøren. Naar Repræsentanten fra Kristiansund henholder sig til Erklæringer fra den forrige Amtmand, som skulde gaa ud paa, at man maatte foretrække et Veianlæg i Retning af Vardø, vil jeg dog erindre om, at han ved den Udtalelse kommer i ikke liden Strid med sig selv; thi der er dog virkelig Vandvei til enhver Tid af Aaret, men Vandveien langs Tanaelv er, som Repræsentanten fra Finmarken oplyste og som det fremgaar af Forelægget, mange Gange utilstrækkelig. Og jeg tænker, at man har Indtrykket af paa mange Steder, at lige saa vel som der langs Kysten maa have Kommunikationer, er det ogsaa en overmaade vigtig Ting at faa Befordringsmidler, som gaar ind i Landet. Sandheden heraf vil gaa mere og mere op for Stortinget. Jeg kan ikke, ved hvad Hr. Astrup har anført, i mindste Maade rokke i, at Komiteen har haft ganske gode Grunde for sin Indstilling. Hr. Astrup har benyttet Anledningen til at udtale sig noget om Fordelingen af Veibevilgningerne. Det er allerede tidligere i denne Session ved en anden Leilighed berørt. Jeg forstaaer ikke egentlig Grunden til, at man skal oprippe en Sag saa ofte, men jeg skal være rede til hver Gang, det kommer igjen, at svare paa det. Det blev sagt af Hr. Astrup, at Forslaget blev nedvoteret. Nei, det kom ikke under egentlig Votering. Men jeg vil erindre Hr. Astrup om, at da han som Chef for Arbejdsdepartementet for et Aar opførte for to Amter til det ene Kr. 22000.00 og til det andet Kr. 4500.00, blev det forhøiet af Stortinget, jeg tror aldeles enstemmigt, til Beløb mellem Kr. 80000.00 og Kr. 100000.00, saa jeg betvivler ikke, at Stortinget altid vil finde sig befoiet til at tage Hensyn til en retfærdig Fordeling; selv om det ikke gjør det i Ord, vil det gjøre det i Gjærning. Og jeg tænker, at hvis Hr. Astrup husker paa, hvad der den Gang skede, vil han erkjende, at Stortinget underkjendte, at der paa Slump kastes Bevilgninger udover Landet. Jeg kan ikke andet end imodegaa saadanne Udtalelser, men jeg vil gjøre opmærksom paa, at det ikke er mig, som har foranlediget, at denne Sag atter kommer til Be-

ndling. Hvad Indstillingen angaar, finder jeg, som sagt, ikke Grund til at fravige den, saa meget mere som Hr. Statsraaden har erklæret, at han ikke for sit Vedkomende har noget mod Komiteens Forslag, uagtet Departementets Opfatning tidligere er været en noget anden.

Astrup: Jeg skal selvfølgelig ikke forlænge denne Debat, jeg vil kun bede at faa sige et Par Ord. Hvad der nu er anført af Repræsentanten fra Finmarken og af Komiteens Formand har ikke for mig kunnet afsvække de Grunde, som ledet mig, naar jeg har maattet bede om Adgang til at stemme mod den her eslaaede Bevilgning. Repræsentanten fra Finmarken sagde, at jeg ikke var nogen autoritet her. Nei, jeg er ikke mere Autoritet end som Indehaver af en Plads her, men jeg har dog en udmærket god Autoritet at støtte mig til, nemlig selve Arbeidsdepartementet i sit Forelæg for iaar. Der indeholdes der angaaende denne Sag tilføjet følgende: „Idet man i Henhold til Foranførte ikke vil kunne tiltræde Veiekonstruktørens Forslag om Paabegyndelse af heromhandlede Veianlæg i kommende Budgettermin, antager Departementet, at Spørgsmaalet om yderligere Arbejder paa Strækningen Vardø—Vadsø, hvorom Meningerne inden Distriktet sees at være delte, bør optages til yderligere Behandling, og at i det hele Spørgsmaalet om Fortsættelse af Veibygning i Finmarken bør forelægges Amdsformandskabet, saa snart de fornødne beredende Arbejder maatte tilstede.“ Jeg tror altsaa, at jeg har en meget god Autoritet at holde mig til. Saa sagde Repræsentanten fra Finmarken, at det var nødvendigt at faa nogen Bro ligeoverfor Seida. End Menisen da? Naar man kommer derop under Menisforhold, vilde man jo staa der, man kom ikke over Elven; det er ikke nogen Bæk dette, Elven er som et Hay deroppe. Saa sagde Veiekomiteens ærede Formand, at jeg var i Strid med mig selv, naar jeg havde været paa Veianlægget fra Vardø til Vadsø. Jeg skal da faa Lov til at gjøre den de Formand opmærksom paa, at der er meget stor Forskjel mellem Forholdene i aelven og Forholdene paa Nordishavet. Paa Tanaelven kan man jo komme frem, somhelst den er aaben, men derimod kan det hænde, at man i ugevis, ja kanske nedsviis ikke kan komme frem ved Nordishavets Kyst. Og det er dog tillige saa, at Finmarkens to Byer gaar mere og mere frem i Udvikling. Veikomiteens Formand sagde, at denne Forsamling altid kunde rette de Forelæg, som kom fra Rejnings Arbeidsdepartement, med Hensyn til Veibevilgninger; ja jeg vil være den første, som ikke vil være med paa, at ikke denne Forsamling kan gjøre det. Hvad

jeg har sagt, er kun dette, at der ikke bør bygges amtsvis, pr. Aar, kun for at bygge. Jeg vil kun være med paa at bygge der, hvor jeg forstaaer, at der er Behov tilstede, hvor der er noget at udrette, noget at udvikle med en Veibygning.

Lützow Holm: Jeg er aldeles uenig med den sidste ærede Taler i hans Betragtning af Nordishavet og Tanaelven. Jeg tør sige, at det er forholdsvis lettere at benytte Nordishavet end Tanaelven, ikke alene paa Grund af Elvens Menis og saadant, men ogsaa, fordi man har ganske anderledes baade søvante Folk og ganske anderledes gode Baade at fare med paa Ishavet. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Autoriteten her, vil jeg sige, at jeg har slet ikke indlådt mig paa at bedømme Hr. Statsraad Astrups Autoritet ligeoverfor dette Spørgsmaal, slet ikke; jeg har kun sagt, at den forrige Amtmand og Hr. Astrup paa dette Omraade veier ikke op mod den Autoritet, som jeg stillede op, nemlig Finmarkens Amdsformandskab. Jeg anerkjender fuldt ud Hr. Astrups varme Interesse for Finmarken, hans Interesse baade for Telegrafvæsenet, for Dampskibstrafiken og Udviklingen deroppe; men om hans Autoritet paa dette Omraade har jeg ikke udtalt mig.

Votering:

Komiteens Indstilling, saalydende:

„Til Paabegyndelse af Veianlæg fra Tananæs til Bonakas i Tanens Herred, Finmarkens Amt Kr. 20000.00 mod, at Distriktet overtager Grund-erstatning m. v. og overtager Anlæggets fremtidige Vedligeholdelse“

bifaldtes mod 2 Stemmer.

Havnedirektørens Udtalelser i Anledning af Vefanlægget.

a Statens Havnevesen.

Den 20de Februar 1890.

Til

Hr. Afdelingschef H. B. Olsen, Kristiania.

I Henhold til Hr. Direktørens telegrafiske Ordre af 7de Januar d. A., tog den 10de s. m. med Postskibet fra Vardø til Tanen, for der at undersøge Muligheden af at faa Grønnæsbugt til at afløse Vagge som Anløbssted for rutegaende og tre Skibe.

Stedet er nu undersøgt, og har jeg kartlagt Partiet fra Kalbaknæs til ud om næs medtagende den mellem nævnte to Næs liggende Bugt „Grønnæsbugten“, som jeg ogsaa har oploddet Elveløbet langs det kartlagte Parti og desuden Løbet tre udover forbi Grønnes indtil det gaar over i Tanafjorden.

Vedlagte Kart, der fremstiller nævnte Parti med Løbets Overgang i Tanalen, viser, at Dybden selv midt i Løbet er meget liden. Fra største Dybde 5 er gaar den — der hvor den udgaende Elvestrøm møder de fra Fjorden indkomende Bølger — helt ned til 1,5 Meter.

Det vil heraf sees, at der under nuværende Tilstande ikke kan blive Tale om at faa Postskibene til at anløbe Grønnæsbugten, ligesaa lidt som det af Veidiktøbeløbte Tannæs (Tananæs), der ligger paa nedre Side af Kalbaknæs.

At gjøre Løbet farbart ved Opmudring vil der vel neppe kunne blive Tale om da man her har for sig et ualmindelig hurtigt opgrundendes Elveleie. En et Aar lang Rende vil formentlig allerede næste Aar være sporløs forsvunden paa Grund af hvert Aar navnlig ved Isryningen nedførte store Sandmasser. Som Exempel paa den hurtige Opgrunding kan anføres, at for kun ca. 50 Aar tilbage, seiledes der med Båden op til Guldholmen, der ligger henimod 1000 Meter ovenfor Kalbaknæs, ligesaa Guldholmen endnu for ca. 15 Aar siden var Anløbssted for daværende lokale Postskibe stak ca. 10 Fod. Nu har man vanskeligt for, selv paa hoit Vand, at slippe frem med en Fembøring (Nordlandsbaad), der lastet stikker henimod 5 Fod. Hele Grønnæsnes var den Gang flere Favne dyb. Nu er snart halve Bugten tør paa Lavvand, og Sandbanke, der nu ligger, udvider sig hurtig hvert Aar og rykker stadig nedover,

saa den sandsynligvis om nogle faa Aar vil have naaet Grønnæspynten, hvorved altsaa isaafald hele Bugten bliver tør.

Under Isryningen udvider Elveleiet sig aarlig i Bredde ved Uundergravning og Udrensning af de tildels høie og løse Sandmæler langs Elven fra Guldholmen opover. Den udrasede Sand bliver dels liggende i Elven, dels føres den videre nedover indtil den naar Søen, hvor naturligvis i Fjorden er god Plads for den. Men ogsaa her er Opgrundingen synbar, idet Sandbankerne nedenfor Grønnæs om end svagt dog jevnt rykker udover.

Da Tanaelvens Vandmasse gennem Tiderne formentlig har været den samme, om end noget varierende de forskjellige Aar, medens derimod det Areal, hvorpaa denne fordeles — navnlig paa nedre Mil — har betydelig vokset, saa har selvfølgelig Dybden aftaget og det i en betænkelig Grad.

Under almindelig Sommiervandstand er Elven saa grund, at man har vanskeligt for i de forskjellige smaa Løb den da danner sig mellem Sandbankerne at slippe frem med de smaa og meget grundtgaende Elvebaade, som her anvendes.

Mellem Grønnæsbugt og Vagge har der nu i lange Tider existeret et Par saadanne Løb, der dog nu i de sidste Aar har været saa grunde, at man paa Lavvand ikke har kunnet komme frem med en liden Elvebaad paa ca. 1 Fods dybtstikkende. Da man imidlertid herved nyder godt af Floden, kan man ved at oppebøje Hoivand for hver enkelt Gang, man skal over Sandene, slippe frem ad nævnte Vei, ihvorvel dette er saavel tidsspildende som kosbart.

Med det Kjendskab, jeg har til Tanen, kan der i den nærmeste Fremtid her — efter min Opfatning — neppe blive Tale om andet Anløbssted end Vagge, saalænge man med Båden kan slippe frem over Sandene. Hvis der havde været fremkommeligt med Ruteskibene til Grønnæsbugten, eller hvis der i eller ved Gavesluft havde været naturlig Havn, maatte det jo være en selvsagt Ting, at Expeditionsstedet henlagdes derhen. Da man nu imidlertid er saa uheldig stillet, at man kun ved Statsbevilling for Dannelsen af kunstig Havn kan rette herpaa, og en saadan vanskelig vil faaes, vil formentlig nuværende heldigste Ordning være den, at lade den nye Chaussee ende strax nedenfor Kalbaknæs f. Ex. ved Tannæs, her anlægge Færgestation og mellem dette Sted og Vagge anvende en letflydende grundtgaende Dampfærge eller lignende.

Jeg vedlægger et Detailkart optaget 1888 over Kalbaknæs med Tannæs af Eide.

Ærbødigst
Joh. Eide.

Havnedirektøren.

Kristiania den 21de Marts 1890.

Til

Hr. Veidirektøren, Kristiania.

Ved Skrivelse af 27de September 1888 og 7de Januar 1890 samt ved forskellige mundtlige Forhandlinger har Hr. Veidirektøren begjært Udtalelser og Opninger af mig angaaende de forskjellige foreliggende Forhandlinger og Projekter ommende Tanadalens Forbindelse med Søen og den paa samme foregaaende ydre K, der sker ved Vagge Dampskibsanløbssted.

Jeg skal i den Anledning tillade mig at anføre Følgende:

Det nu benyttede Expeditionssted, Vagge, maa erkjendes at lade adskilligt til at ønske, navnlig fordi Adgangen til samme fra Trafikcentret, Tanaelvets Vestmaa, hvis man ikke vil tage en længere og mere søhaard Omvei (ca. 9 Km.), aa over derliggende store Sandbanker (5 Km.), der med almindelige Baae kun e passeres under de høiere Vandstande.

Jeg havde derfor fæstet mig ved Tanken om at forlægge Anløbsstedet til et Punkt, og havde jeg i saa Henseende fæstet mig ved følgende Steder: Gaves-Lerpollen og Smalfjorden.

Gavesluft har en aaben Bugt, der ligger udenfor Tanalandets yderste Spidse, næs, og som vilde ligge udmærket beleiligt under Hensyn til direkte Forbindelse- len ovenfra Tanadalen kommende projekterede Vei, der i Tilfælde maatte blive længe omtrent 3 Km. fra Guldholmen. Jeg vedlægger Kopi af et for Anled- n optaget Kart over Gavesluftbugten, der imidlertid godtgjør, at denne Bugt; jønt overmaade heldigt og bekvemt beliggende for Anløb, vil blive saa kostbar syne med fornøden Havnedækning, at Omkostningerne ikke ville staa i noget- lst rimeligt Forhold til paaregnet Trafik.

Lerpollen, beliggende ca. 3 Km. indenfor Vagge, har en bekvem og ren Opseiling, samt afgiver en fortrinlig Havn selv i dens ydre Del. Adgangen hertil fra Indlandet kunde ske med Færge over Tanaelven, ca. 3 Km., fra et Vianlægs Endepunkt ved Guldholmen over til Fagernæs eller Birkenæs, samt derfra over, saavidt kan skjønnes, bekvemt Terræn et Veianlæg. 2 à 3 Km. til Langpollnæs eller et andet passende Punkt dersteds. Dette turde, uanseet den fornødne Ombytning af Transport- middel, være en nok saa god Løsning, men vanskeliggjøres formentlig i væsentlig Grad derved, at Lerpollen i Almindelighed skal være isbelagt om Vinteren.

Smalfjorden. Omtrent 4 à 5 Km. ind fra Smalfjordens Munding haves ved et Sted, som formentlig kaldes Klubben, en fuldstændig god, rummelig og dækket Havn og Ankerplads, der ligesom denne ydre Del af Fjorden er opgivet aldrig at tilfryse. For Dampskibene vil Adgangen hid være ligesaa bekvem som til Vagge og Opholdet mindst ligesaa trygt. Optagning af Anløbssted her vilde imidlertid fornødig Anlæg af en særskilt Veiforbindelse til Tanaelven til Guldholmen, Kirken, Nygaard, Birkelund eller Bonakas, eftersom Omstændigheder og Forholde kunde tilsige, ca. 8 Km. lang, hvorved forudsættes, at Hovedveien langs Tanaelvets Vestside under enhver Omstændighed maatte fortsættes ned til Guldholmen. Mod saadan Løsning af Sagen har der imidlertid været reist Opposition fra flere af vedkommende Opsiddere og Interesserede, der navnlig have fremholdt, at deres vanlige Vareforsel, der nu foregaar pr. Baad, ikke kan taae at belastes med Omladning og Veitransport. Jeg savner Data til fuldstændig at kunne bedømme Gehalten af saadan Indvending, hvor- for jeg finder, at man, ialfald fortiden, og navnlig da Intet foregribes ved fortsat Ar- beiden efter de for Tanaveien opstillede Forudsætninger, ikke bør videre fastholde Tanken paa Smalfjorden. Jeg vil dog opstille den Bemærkning, at det maa forekomme mig, at Forholdene absolut inden føie Tid ville stille sig saaledes, at der vil komme sammenhængende Veiforbindelse mellem Nyborg (Vardo—Vadso), Seida og Tana Kirke — Guldholmen med Bro eller Færge ved Seida. En Forlængelse af en saadan lang og kostbar Vei med ca. 8 Km. lang Sidelinie til Smalfjorden vil da absolut danne et forsvindende Moment i den samlede Anlægskapital.

Naturforholdene og Tanaelvets stadig tiltagende Tilgranding, forenet med og bevirket af dens stadige Udvidelse i Bredde ved Udrasning af Sidebankerne, ville forresten nok efterhaanden af sig selv indskrænke og vanskeliggjøre den primitive og lidet transportdygtige Benyttelse, navnlig for Varers og tungere Gjenstandes Ved-

mende, af de smaa, vistnok grundtgaende men lidet rummende og bærende Elvele, og saaledes efterhaanden bringe den hele Transport over paa Veiforbindelsen, direkte Tilknøytning til Dampskibsstationen i Smalfjorden da vil forenkle og biløre den hele ensartede Transportmethode.

Den nævnte Indvending vil da have tabt sin Betydning og Virkelighed.

Saaledes ved de stedfunke mandlige Forhandlinger som i sidste Skrivelse af Januar sidstleden og i Vedlægget, Sth. Prp. 1890 No. 1, VII, Side 1—4, har Veidirektoren fremholdt Tanken om, at Grønnæsbugten, beliggende ved Tananæs Munding, kunde benyttes som Anløbssted for Dampskibene istedetfor Vagge, idet under almindelige gunstige Veirforholde. Jeg har derfor undergivet denne af Sagen fornyet Undersøgelse.

Jeg tillader mig at vedlægge Kopi af det Kart med Lodningscoter, der i den Hing er optaget over Tananæsens nedre Parti. Ligesaa vedlægger jeg til Gjensyn og Tilbagesendelse i sin Tid efter Afbenyttelse Havneassistent, Ingeniør Eides Skrivelse til nævnte Kart.

Det vil heraf sees, at det hele nedre Elveparti er saa grundt, at der ikke være Tale om regelmæssig Op- og Udgaen selv af smaa Fartøier, idet der og tværs over Elvemundingen strækker sig en Barre, der har Vand 1,5 Meter (5 Fod) ved ordinært Lavvand og 3,7 Meter (11 $\frac{3}{4}$ Fod) ved ordinært Hoivand.

Der forefindes rigtignok ovenfor Barren ved Grønnæsset en liden Kulp, der har 5 Meter (ca. 16 Fod) ved Lavvand og 7,2 Meter (ca. 23 Fod) ved Hoivand, hvor de kystgaaende Dampskibe kunne finde Liggeplads men ikke Svingerum, hvor de vilde ligge saa før Sogaugen, at Ankring dersteds ikke vil være tilgængelig.

Udenfor er der altsaa for grundt, ligesaa ovenfor op til Grønnæsbugten. For at skaffe Passage og Liggeplads maatte der foretages Opauddring, der under Omstændigheder vilde blive meget kostbar og som desuden ikke vil kunne sig eller være gennemførelig. Idet for de følgende Vaarform ubetinget igjen vil det Udarbejdes.

Under ovennævnte Tilstande vil Postskibene ikke kunne ankre Grønnæsset og end da 1000 Meter og der for desuden under saa aabne og udsatte Forhold at derom visse ikke kan eller bør blive Tale.

Under Hensyn til Alt her Anførte vil det altsaa da formentlig falde omtrentlig af sig selv, at man endnu for adskillig Tid, ialfald inden Hovedveien er mere fremskredet, faar indrette sig efter nuværende Forholde, Trafikmaade og Trafikmidler og saaledes beholde Vagge som Anløbssted.

Det falder da imidlertid af sig selv, at det vil være af overmaade stor Betydning og Lettelse for Trafikken og de Trafikerende, om Endepunktet for Forbindelsen mellem Vagge og Tanalandet blev flyttet saalangt ned som Hensynet til at finde en nogenlunde passende og beskyttet Landingsplads maatte tillade.

Bugten ved Grønnæs, der ligger omtrent 1300 Meter udenfor Kalbaknæs (Tananæs) og omtrent 3 Km. udenfor Guldholmen afgiver formentlig et i saa Henseende tilfredsstillende Sted, hvor der let vil kunne skabes en for Baade passende og bekvem Landingsplads med tilstrækkelig Vanddybde for lastede Foringsbaade, der vilde have at bringe Varer og Folk til og fra Vagge, og som da uden væsentlig Skade kunde afvente de høiere Vandstande til at passere Sandbankerne.

Jeg finder altsaa at maatte slutte mig til det af Hr. Veidirektoren i Sth. Prp. 1890 Nr. 1, VII, Side 1—4 Opstillede og Omhandlede, idet jeg dog tror at maatte anbefale det af Hr. Veidirektoren opstillede Veiens Endepunkt ved Kalbaknæs (Tananæs) flyttet omtrent 1 Km. ned til Grønnæsbugten, hvor det i Sagen omhandlede Indkjøb af Grund (forsaa vidt samme ikke dersteds maatte tilhøre det Offentlige) samt Opførelse af Expeditions-hus da maatte ske. Et saadant Hus vilde yde den ved Vagge nu manglende Fordel at man derfra i betimelig Tid forholde dens Fremkomst til Vagge kunde observere Postbaaden.

Jeg konkluderer altsaa med at anbefale følgende Ordning:

1. Vagge bibeholdes indtil Videre som Anløbs- og Expeditions-Sted.
2. Den projekterede Vei Seida--Tananæsbugten føres helt frem til og afsluttes med et passende Landingssted ved Grønnæsbugten. Hvor der end bliver at anlegge passende Expeditions-hus med tilstrækkeligt Lokale for Reiserne.

Jeg vedlægger endelig Kopi af et Billed, givende Oversigt over Forholdene.

Oluf N. Roll.

a Veidirektøren.

Kristiania den 31te Marts 1890.

Til

Hr. Havnedirektøren.

I Anledning af Hr. Direktorens ærede Skrivelse af 21de Marts 1890 angaaende elobigt Endepunkt af Veien i Tana skal Veidirektøren ved Dokumenternes Remission sig at fremholde Følgende:

Under mit sidste Ophold i Distriktet blev Veilinen af mig personlig oplyst helt ud til Grønnæsbugten, men da Linien paa dette Sted fører gennem tildels ubart Fjeldterræn, vil Anlæg af Vei paa Strækningen mellem Tananæs og Grønnæsbugten antagelig kræve 6 à 7000 Kroner. Da desuden Terrænet om Grønnæsbugten tilbyder mindre gode Betingelser for Bebyggelse end Tananæs, ligesom det her findes dyrkbart Jordsmon, fandt jeg at burde indskrænke Forslaget til Veiens endepunkt ved Tananæs.

Efter Indholdet af Hr. Eides Skrivelse af 20de Februar 1890, hvori han udtrykker sig for at lade den nye Chaussée ende strax nedenfor Kalbaknæs f. Ex. Tananæs (direktorens Tananæs), hvor der efter de af Havnevesenet optagne Karter maa findes en udmærket Landingsplads, antager Veidirektøren, at man kommer ligesaa godt og lette Sted fra Havet med større Baade som til Grønnæsbugten.

Medens Hr. Direktøren fremdeles sees at holde paa Smalfjorden som fremtidigt Anløbssted for Tanen, har De dog givet Deres Tilslutning til foreløbig at lade Grønnæsbugten som Veiens Endepunkt, hvorfor der — i Henhold til min tidligere givne Motivering — anholdes om Hr. Direktorens Tilslutning til det nu af Veidirektøren foreslaaede Endepunkt for Veien ved Tananæs, idet Veidirektøren efter foreliggende om Vei til Smalfjorden, antager de med saadant Veianlæg forbundne Udgifter at ville blive saa store, at der i meget lang Fremtid ikke bør blive Tale om herom.

Hans Krag.

Fra Havnedirektøren.

Kristiania den 1ste April 1890.

Til

Hr. Veidirektøren.

I Besiddelse af og under Besvarelse af Hr. Veidirektorens Skrivelse af 31te f. M. skal jeg tillade mig at tilbagekomme, at jeg naturligvis ikke kan have Noget mod at slutte mig til det af Hr. Veidirektøren Opstillede, hvorefter man fortiden skulde lade sig noie med at give Tanaveien sit Endepunkt ved Tananæs istedetfor som af mig i Skrivelse af 21de f. M. antydtes Grønnæsbugt. Den derved opnaaelige Besparelse i Veianlægsudgifter turde muligens veie mere end de mulige Ulemper ved en tilsvarende Forlængelse af Varetransporten fra og til Vagge, navnlig da der naturligvis er ligesaa god Adgang for Baadene i Tananæs som i Grønnæsbugten og da blandt Andet derved Intet er foregrebet ligeoverfor fremtidige Dispositioner.

Oluf N. Roll.

Fra Veidirektøren.

Kristiania den 8de April 1890.

Til

Det Kongelige Departement for de offentlige Arbeider.

Veidirektøren har troet herved at burde oversende til det Kongelige Departement en med Havnedirektøren fort Korrespondance om Endepunkt af Tanaveien i Finmarkens Amt.

Hans Krag.

Tanens Herredsstyrelses Beslutning i Anledning af Veianlægget.

Fra Tanens Formandskab.

Tanagaard den 2den December 1889.

I Mode i Tanens Herredsstyrelse den 28de f. M. vedtoges, foruden Vedligeholdelsen, Grunderstatning og Gjerdehold af Veianlægget Seida—Tananæs, saadan Beslutning:

„Forsaavidt Veidirektoren fremdeles fastholder sin Paastand om Kjøbet af N. Hansens Eiendom „Kalbaknæs,“ da at afkjøbe ham denne Eiendom for den idag omforenede Kjøbesum 320 Kroner, hvortil Midlerne bevilges, dog med den af ham forlangte Betingelse ved Salget af Eiendommen, at ingen Handel maa foregaa paa nævnte Eiendom. Medlemmerne vedtog derhos ved sin Formand at give ham en bestemt Afgjørelse herom inden 6 Maaneder fra idag,“

vilket herved ærbødigt meddeles.

Som Hr. Veidirektoren af ovennævnte Beslutning vil se, er Beløbet til Indøb af N. Hansens Eiendom bevilget, men da man ansaa det mindre nødvendigt kjøbe denne Eiendom, idet Kommunen har erholdt udmaalt et Grundstykke ved den af, ville man ikke beslutte Kjøbet bestemt, for Hr. Veidirektoren forespurgetes, i Kjøbet af denne Eiendom er en Betingelse for dette Veianlægs Opførelse paa Direktoreos Budget for kommende Storthing.

Man skal derfor udbede sig Hr. Veidirektorens Udtalelse i denne Sag, idet selvfølgelig Eiendommen bliver Kommunen tilskjødet, saasnart Hr. Veidirektoren som udtaler Ønske. Man imodeser derfor Svar herpaa snarligt, og forudsættende, man nu inden Herredet har gjort hvad muligt, forat erholde den i sin Tid belovede i, haabes denne paabegyndt førstkomende Sommer.

Ærbødigt

N. Hansen, Ordfører.

Oversendes det Kgl. Arbejdsdepartement i Forbindelse med Veidirektorens Udtalelse senest af 13de December 1889.

Kristiania den 23de December 1889.

Hans Krag.

Veidirektorens Udtalelser i Anledning af Veianlægget.

Fra Veidirektoren.

Kristiania den 20de Mai 1890.

Til

Det Kongelig Departement for de offentlige Arbeider.

I Forbindelse med Skrivelse senest af 11te Januar 1890 angaaende Veianlægget i Tanen tillader Veidirektoren sig at oversende Gjenpart af et Telegram af Dags Dato til Ordføreren i Tanen, hvori der i Betragtning af, at Eieren af Kalbaknæs har forbeholdt sig Svar inden 2den Juni 1890, om Veidirektoren fremdeles fastholder sin Paastand om Kjøb af Eiendommen, er skeet en Bekræftelse af dette Ønske.

Ligeledes tillader Veidirektoren sig at oversende Gjenpart af en Skrivelse af Dags Dato til Ingeniør Holst om Planlæggelsen af Veianlægget gennem Tanen.

Hans Krag.

Telegram fra Veidirektoren til Ordføreren i Tanen af 20de Mai 1890.

Anledning Skrivelser af 2den December 1889 og 26de April 1890 fastholdes Veidirektorens Ønske. Kjøb Kalbaknæs, hvilket bedes meddelt Kommunebestyrelsen. Holst vil senere ankomme Tanen, planlægge Arbeidet.

Skrivelse fra Veidirektoren til Ingeniør Holst af 20de Mai 1890.

I Forbindelse med den herfra under 25de April 1890 afsendte Skrivelse angaaende Veianlægget i Tanen bemærkes, at Veidirektoren ved den i 1889 udførte Linjeopgang fandt, at den mellem Guldholmen og Tananæs udstukne Veilinje flere Steder er traceret saaledes, at Masserne blive uforholdsmæssig store. De anmodes derfor om at tøge Hensyn hertil ved den forestaaende Revision i Marken og søge Masserne formindskede.

Bilage til Sag Nr. 98.

Med Hensyn til Endepunktet Tananæs henvises til vedlagte Blaa-Kopi af det ved Havnedirektorens Foranstaltning erholdte Kart.

Hvad Erhvervelsen af Kalbaknæs og sammes Bebyggelse angaar, udtales paany, at Veidirektøren finder det i høi Grad ønskeligt, at nævnte Eiendom indkjøbes for Kommunens og bebygges for Anlæggets Regning saaledes, at Passagerer her kan underbringes, medens de venter paa Dampskibet.

Deres nærmere Forslag om de i den Anledning træffendes Forfoininger udbedes, idet vedlægges Afskrift af Tanens Formandskabs Skrivelse til Veidirektøren af 2den December 1889 og af Telegrafsvaret paa Samme af 20de Mai 1890.

Ligeledes anmodes De om at medtage i Planen Anlægget af en Vør ved Tananæs, hvorfra Baadkommunikation med Dampskibet ved Vagge hensigtsræssigt kunde foregaa. — De i saa Henseende nødvendige Baade forudsættes derimod at være Anlægget uvedkommende.

Med Hensyn til Planen for Strækningen Seida—Bonakas har Veidirektøren tænkt, at man her kunde nøie sig med Rydning og Anlæg af Broer indtil videre. De anmodes derfor om at meddele Amtmanden Overslag for, hvad en saadan Plan vil koste, saa betids, at den hele Sag kan blive forelagt indeværende Aars Amtsformandskab.*) Samtidig bedes Melding sendt til Veidirektøren. Veidirektøren har nemlig fremdeles Tvivl om Berettigelsen af for Tiden at anvende et saa betydeligt Beløb, som et sammenhængende Veianlæg mellem Seida og Tananæs vil kræve, og om det ikke efter Omstændighederne vilde være rigtigst forelobig at nøie sig med den ovenfor antydede Plan i Tanen, og naar denne er bleven færdig, flytte Arbeidsdriften til Strækningen Bussesund—Store Ekkere, muligens i Forbindelse med Arbeider mellem Nyborg og Karlebotten.

Telegram fra Veibestyrer Holst til Veidirektøren, dateret Harstad 9de Juli 1890.

Indmelder Amtmanden: Broer, Skovrydning Bonakas—Seida koster Kroner 28200 medtages Jevning, for Fremkomst antagelig nødvendig Planering efter udstukne Linje, tilkommer inklusive Procenter Kroner 21800, tilsammen for Vintervei Kroner 50000.00.

*) Kfr. Sag Nr. 37.

Bilage til Sag Nr. 98.

Fra Veidirektøren.

Kristiania den 14de Mai 1890.

Til

Det Kongelige Departement for de offentlige Arbeider.

I Anledning af Veisagernes Forelæggelse for indeværende Aars Amtsformandskab i

Finmarkens Amt

tillader Veidirektøren sig herved at udtale sig om de Veianlæg, som Amtsformandskabets Opmærksomhed særlig bør være rettet paa med Hensyn til Bevilgning eller Erklæring.

Tanen.

Som bekjendt har det nu forsamlede Storting bevilget Kr. 20000.00 til Paa-begyndelse af Veianlæg fra Tananæs til Bonakas i Tanens Herred, Finmarkens Amt, mod at Distriktet overtager Anlæggets fremtidige Vedligeholdelse.

I Anledning af denne Veisag tillader Veidirektøren sig at henvise til Sth. Prp. No. 1. Hovedpost VII, Kap. 5 (1890), Pag. 1—4 og 10—11. Sth. Dok. No. 40 (1890) samt Indstill. S. No. 82, Pag. 268.

Spørgsmaalet om Distriktsbidraget bør formentlig forelægges førstkommande Amtsformandskab til Vedtagelse, hvorhos det synes ønskeligt at erholde Amtsformandskabets Udtalelse med Hensyn til Planen for Anlæggets Fortsættelse som Led af den hele Rute Tananæs—Seida—Vadso—Varde.

Iøvrigt tilføies, at der med Hensyn til Endepunkt ved Søen har været ført videre Forhandlinger med Havnedirektøren, der senest i Skrivelse af 1ste April 1890 har tilskrevet Veidirektøren saaledes:

„I Besiddelse af og under Besvarelse af Hr. Veidirektørens Skrivelse af 31te f. M. skal jeg tillade mig at tilbagemelde, at jeg naturligvis ikke kan have Noget mod at slutte mig til det af Hr. Veidirektøren Opstillede, hvorefter man fortiden skulde lade sig nøie med at give Tanaveien sit Endepunkt ved Tananæs istedetfor som af mig i Skrivelse af 21de f. M. antydet Gronnæsbugt. Den derved opnaaelige Besparelse i Veianlægsudgifter turde muligens veie mere end de mulige Ulemper ved en tilsvarende Forlængelse af Varetransporten fra

og til Vagge, navnlig da der naturligvis er ligesaa god Adgang for Baadene i Tananæs som i Grønnæsbugten og da blandt Andet derved Intet er foregribet ligeoverfor fremtidige mulige Dispositioner."

Angaaende den videre Behandling af Plan og Overslag m. V. henvises til den under 20de Mai 1890 oversendte Gjenpart af Veidirektørens Skrivelse til Ingeniør Holst af samme Dato. Kfr. hans vedlagte Telegram af 9de Juli 1890.

I Paavente af Ingeniør Holsts Meddelelse har denne Expedition henligget.

Til Fortsættelse af Anlægget bør der formentlig paa næste Budget opføres et Beløb af ca. 25000 Kroner.

I Veidirektørens Fravær:

A. Fenger Krogh.

B. Alten.

Af Storthings-Dokument Nr. 40. 1890.

Ang. Bev. til Bro over Altenelv.

Til

Storthinget!

Til undertegnede Finmarkens Amts Repræsentanter, Sognepræst Holm og Handelsbestyrer Simonsen, er kommet følgende Andragende:

„Undertegnede skattepligtige Indvaanere af Elvebakken, Tverelvdalen, Transfarelven, Rafsbotten og Russeluft i Alten tillader sig herved i Ærbødighed at anmode vort Amts ærede Repræsentanter i Storthinget om for det nu snart sammentrædende Storthing at fremsætte Forslag om, at der bevilges Midler til Opførelse af Bro over Altenelven ved Elvebakken i Forbindelse med Veie gennem Tværelvdalen og Veie gennem Distrikterne Transfarelven, Rafsbotten til Russeluft. Vi tillader os at henvise til vedlagte Begrundelse af vort Andragende.“

Alten i December 1889.

181 Underskrifter.

Begrundelsen indeholder en længere Udvikling ved Lærer B. Mardal af navnlig Broarbeidets Betydning, og fremholdes særlig følgende Punkter:

1. Elvebakken med sine 98 Skatteydere, der ernærer sig væsentlig ved Jordbrug, er ved Altenelven skilt fra det meste af sine Eiendomme, der ligger væsentlig ved Rafsbotten samt op gennem Tværelven og Transfarelven, der er ganske ualmindelig frugtbare og velskikkede for Dyrkning. Selv om Sommeren, naar Elven er ren, forvoldes herved et stort Tids-, Arbeids- og Pengespilde ved Fragtning af Heste, Vogne og Folk i Pranime frem og tilbage over Elven; men i Vaartiden og endmere i Høsttiden, hvor Menis kan ligge til lige udmod Jul, ja endnu længere, er det et dagligt Slid, der ofte er forbundet med Fare for Liv og Lemmer at slippe over til Hentning af Ved og Hø i de korte, mørke og barske Vinterdage. „At her ikke oftere gaar Liv tabt,“ anfører

Andragerne, „skyldes vistnok den Omstændighed, at man oftest er flere sammen, og Hjælpen er nær; thi man er vant til — saasnt man hører Nødskrig — at ile til Hjælp.“ Om Isen lægger sig f. Ex. Nattetiden, brydes den op ved Flodtid og er da hverken til at befare med Baad eller Kjælker.

2. Det norske Element i Altens ovennævnte Distrikter vilde styrkes, idet det viser sig, at overalt, hvor der bydes de norske Kolonister (Gudbrands- og Østerdøler) gunstige Betingelser for deres Jorddyrkning, magter de at trodse de indvandrende Kvæner og bevare sin Nationalitet og sit Sprog. I samme Retning udtaler sig ogsaa Fogden i Alten og Finmarkens Amtmand i sine Paategninger af Herredsstyrelsens Andragende af 25de Oktober 1885 (se Bilag 3). Det skal hertil føies, at den samme Erfaring har man gjort andre Steder i Finmarken, f. Ex. i Jarfjorden i Sydvaranger.

3. Det kan ogsaa siges, at Bro over Altenelv er af Betydning for Østpostens Skyld, ligesom ogsaa Indvaanere af Karasjok og Kautokeino færdes over Elvebakken, særlig Høst og Vaar. Som Exempel paa, hvor møisommeligt det kan være at faa Posten over Elven, anføres, „at engang i Høst, da de havde to Postlæs og to Heste i Prammene, arbejdede 7 Mand i 4 Timer for at komme over Elven; at de ei gik under, var mærkeligt.“ At Interessen for dette Broanlæg er stort, viser sig bl. a. deraf, at Elvebakkens og Tværelvens Opsiddere i Møde den 18de September 1886, sammenkaldte til „Raadslagning om, hvad der fra Bygdens Side kunde være at gjøre for at paaskynde et paatænkt Broanlæg over Altenelven ved Elvebakken,“ tegnede sig for Arbeidsbidrag efter de Taxter, som under Arbeidets Fremme maatte være de almindelige — for et Beløb af Kr. 1369,00 (se Bilag 4).

Sagen er heller ikke ganske ny. I Sth. Frp. Nr. 1, 1887, Hovedp. VII. Kap. 5 Side 13 anføres, efterat Veianlæggene Elvebakken—Tværelvdalen og Elvebakken—Rafsbotten er behandlet, følgende om heromhandlede Broanlæg:

„I Forbindelse hermed skal anføres, at Amsformandskabet i 1886 har udtalt sin Erkjendelse af det Berettigede i, at der ved Statsmidler i en nær Fremtid bliver bygget Bro over Altenelven (kfr. Amsformandskabsforh. 1886, Side 76--79). Til Grund for Beslutningen ligger et Andragende fra Altens Herredsstyrelse, indgivet under 25de Oktober 1885, hvori redogjøres for de Ulemper, der nu er forbundne med Færgningen. Veidirektoren finder Andragendet vistnok motiveret og anser en Bro

over Altenelven som ønskelig, men kan foreløbig ikke udtale sig nærmere om Sagen, da der endnu ikke foreligger noget endeligt Forslag. Efter foreløbig Meddelelse fra Ingeniør Holst vil en Sprængværksbro paa 5 Aabninger à 125 Meters Længde kræve Kr. 54500.00.

Detailforslag vil foreligge til næste Aar i Forbindelse med nærmere Udtalelse om Rækkefølgen af de paa Bane bragte Anlæg inden Alten.“

Nævnte Detailforslag foreligger endnu ikke; men de maa vistnok med Lethed kunne udarbejdes i Løbet af Vaaren og Forsommeren; — Rækkefølgen af Veianlæg inden Alten synes efter ovenanførte Udvikling noget nær givet at maatte begynde med nævnte Broanlæg, ligesom Overtagelsen af Vedligehold, Grundafstaaelse m. v. i den Tid maa kunne ordnes.

Det vil da ogsaa for Arbeidets senere Fremme være af Betydning, at de forberedende Arbejder kan paabegyndes allerede anstundende Høst, hvorfor vi tillader os ærbødigst at andrage om, at der af det ifølge Ingeniør Holsts nævnte Overslag til Broanlægget medgaaendes Beløb, Kr. 54500.00, maa blive bevilget Kr. 10000.00.

I Henhold til det os af de 181 Skatteydere givne Opdrag og i Henhold til ovenanførte Begrundelse tillader vi os i Ærbødighed at andrage om, at der

til Paabegyndelse af Broarbeidet over Altenelv maa paa Budgettet for 1890—1891 blive opført et Beløb, stort Kr. 10000.00,

paa Betingelse af, at Grundafstaaelser, Vedligehold m. v. overtages af Amt og Kommune.

Kristiania den 20de Februar 1890.

Lützow Holm.

E. Simonsen.

Af Stortingets Veikomitees Indstilling S. No. 82. 1890.

Andragende fra Finmarkens Amts Repræsentanter om Bevilgning af Kr. 10000.00 til Paabegyndelse af Broanlæg over Altenelven (Dok. No. 40).

Andragendet sees at være foranlediget ved Anmodning fra 181 Indvaanere af Altens Herred til Forslagsstillerne om at andrage Stortinget om Bevilgning til Opførelse af Bro over Altenelven ved Elvebakken i Forbindelse med Anlæg af Vei gennem Tverelvdalen og Distrikterne Transfarelven og Rafsbotten til Russeluft.

Efterat have gennemgaaet Sagen finder Komiteen, at den er forlidet forberedt til, at den for nærværende kan tages under endelig Behandling. Hertil kommer, at budgetmæssige Hensyn — navnlig efterat Tanadalsveien er indstillet til Paabegyndelse — efter Komiteens Opfatning stiller sig hindrende iveien for Bevilgning iaar. Sagen sees forøvrigt at omfattes med megen Interesse inden vedkommende Distrikt, og vil man derfor tillade sig at indstille paa, at Andragendet oversendes Regjeringen.

Af „Storthingstidende“ for 10de April 1890.

Indstilling fra Veikomiteen angaaende Bevilgning af Udgifter til Veivæsenet, der med eller uden Distriktsbidrag udredes af Statskassen uden Refusion ved Udlig-ning paa Matrikullen og paa Byerne. (Indst. S. Nr. 82).

Komiteen havde indstillet:

C. Andragende fra Finmarkens Amts Repræsentanter om Bevilgning af Kr. 10 000.00 til Paabegyndelse af Broarbejde over Altenelven oversendes Regjeringen.

Lützow Holm: Det vil sees af Indstillingen, at de Præmisser, paa hvilke Andragendet af Komiteen er besluttet oversendt Regjeringen, er dels de budgetmæs-

sige Hensyn og dels, at Sagen er for lidet forberedt. Naar jeg ikke har dissenteret i Komiteen, og naar jeg heller ikke her agter at stille noget Forslag, saa er det ikke, fordi jeg boier mig for den Grund, som ligger i budgetmæssige Hensyn; thi selv om Budgettets Stilling havde været daarligere, end den nu er, vilde jeg have anseet Sagen saa vigtig, at jeg vilde have søgt den fremmet, hvis der forøvrigt havde foreligget tilstrækkelig Forberedelse. Jeg vil med disse Ord kun have henledet Departementets Opmærksomhed paa de slemme Forhold, hvorunder den selv efter sørlandske Forhold tætbebyggede Strækning ved Elvebakken i Alten er stillet — skilt fra sine Slaattemarken, sine Enge og sit Brænde ved en paa flere Tider af Aaret aldeles uoverkommelig Elv. Foruden dette er ogsaa Spørgsmaalet om Postens Førelse over Elven, Trafiken med Fjeldbygderne og ikke mindst de nationale Hensyn af stor Betydning, og Dok. Nr. 40 giver derom nærmere Oplysning. Jeg vil med disse Ord have henledet Regjeringens specielle Opmærksomhed paa Sagen og haaber, at de Detaljforslag, som allerede i 1887 blev bebudet af Veidirektøren, maa komme til at foreligge til næste Aar. Veidirektøren udtalte nemlig dengang: „Detaljforslag vil foreligge til næste Aar i Forbindelse med nærmere Udtalelser om Rækkevidden af de paa Bane bragte Anlæg inden Alten“.

Holmesland: Jeg skal selvfølgelig ikke specielt imødegaa den sidste ærede Taler: jeg vil blot henvise til Komiteens Indstilling om Grundene, hvorfor Sagen foreslaaes oversendt Regjeringen.

Lützow Holm: Jeg indrømmer naturligvis, at Komiteens Grunde er gode.

Votering:

Komiteens Indstilling, Lit. C bifaldtes enstemmig.

Veidirektørens Udtalelser i Anledning af Broanlægget.

Skrivelse fra Veidirektøren til Ingeniør Holst af 3die Mai 1890.

Da Stortinget har fattet Beslutning om Oversendelse til Regjeringen af et til Stortinget indgivet Andragende fra Finmarkens Amts Repræsentanter om Bevilgning til Broarbeidet over Altenelven, vil dette Brospørgsmaal blive optaget til fornyet Behandling, hvorfor vedlagt oversendes Veiforslaget Bosekop—Elvebakken m. m. Dpl. 11 Vtbl. 953, 2 Bind, med Henviisning til Veidirektørkontorets modificerede Overslag for Broen over Altenelv, som findes i ovennævnte Forslag Pag. 15 og 21a—21c.

Af dette vil man se, at der er udarbejdet alternative Overslag for Træ- og Jernbro.

De for Jernbro udarbejdede Overslag viser imidlertid saa betydelig høiere Beløb end Træbro: Kr. 81200.00 og Kr. 84700.00 mod Kr. 63500.00, at der efter Veidirektørens Mening vanskelig vil blive bygget Jernbro.

Imidlertid er ogsaa det for Træbro opstillede Beløb, Kr. 63500.00, et i Forhold til Bebyggelsen saa stort Beløb, at Veidirektøren nærer Tvivl om Berettigelse af at bygge en saa lang og kostbar Træbro, der vil kræve en saa betydelig aarlig Udgift til Vedligeholdelse, at det formentlig vil overstige Kommunens Evne at overtage denne.

Det bør derfor undersøges, om der ikke kan foretages mindre bekostelige Foranstaltninger til Lettelse af Færdselen.

I den Anledning anmodes De om, under Henviisning til et Koncept til en Skrivelse til Dem, der findes paa Pag. 9 i Forslaget Vtbl. 953, hvilket paa Grund af Forholdene ikke blev afsendt, — at afgive nærmere Udtalelse angaaende Forholdene ved dette Færgested med nøiagtig Oplysning om Menistidens Varighed gennem flere Aar. Ligeledes bedes Overslag udarbejdet over Udgifterne ved Anbringelse af smaa Flydebroer fra Strandkanten over Hoivand hen til fast Iskant, saaat man uafhængig af Flo eller Fjære kunde komme ud paa fast Is, saalænge denne er kjørende eller gaaende, hvorhos De anmodes om at udtale Dem om Hensigtsmæssigheden af en saadan Foranstaltning, hvilken i sin Tid blev bestridt af Storthingsmændene Holmgreen og Akre, med hvem Veidirektøren konfererede.

Til Bedømmelse af Broanlæggets Berettigelse anmodes De om at iudhente saa nøiagtige Oplysninger, som muligt om den nærværende Trafik saavel Sommer som Vinter.

Dernæst bedes meddelt Færgernes og Færgeindretningens Kostende og de aarlige Udgifter til sammes Vedligeholdelse og Drift samt Opgave over Udgifter ved Færgning af Personer, Kreaturer og Voiturer.

En Kartskitse over Brostedet med Angivelse af Isgang og Flomhastighed bedes optaget.

Fra Veidirektøren.

Kristiania den 11de Juli 1890.

Til

Det Kongelige Departement for de offentlige Arbejder.

I Anledning af Veisagernes Forelæggelse for indeværende Aars Amtsformandskab i

Finmarkens Amt

tillader Veidirektøren sig herved at udtale sig om de Veianlæg, som Amtsformandskabets Opmærksomhed formentlig særlig bør være rettet paa med Hensyn til Bevilgning eller Erklæring.

Bro over Altenelven.

I Sth. Dok. No. 40 (1890), Pag. 19—23, er omhandlet Privatandragende om Bevilgning af Kr. 10000.00 til Paabegyndelse af Opførelse af Bro over Altenelven ved Elvebakken i Forbindelse med Veie gennem Tverelvudalen og Vei gennem Distrikterne Transfarelven, Rafsbotten til Russeluft.

Dette Andragende blev af Stortinget besluttet oversendt Regjeringen, overensstemmende med Veikomiteens Indstilling; se Indst. S. No. 82, Pag. 268.

Angaaende den nærmere Begrundelse af selve Andragendet tillader Veidirektøren sig at henvise til nævnte Sth. Dok. med Bemærkning, at i Samme staar --- for-

mentlig ved en Inkurie — paaberaabt Sth. Prp. Nr. 1, 1887, Hovedpost VII, istedetfor Do. for 1888; se Pag. 4 og 8.

Ingeniør Holst har i Betænkning med Overslag og Profiler af 14de Juli 1887 (Vtbl. 953) behandlet:

1. Rundt Rafsbotten.
  2. Op Tverelvdalen.
  3. Bosekop—Elvebakken.
  4. Bro over Altenelv ved Elvebakken.
- ad 1. Rundt Rafsbotten begynder paa Østsiden af Altenelv ved Elvebakken, passerer Tverelven ved en projekteret Pælebro, over Transfarelven (alternativt ogsaa over Baaraselven) og videre rundt Rafsbotten til Russeluft. Længden er 19690 Meter, der for en Veibredde af 3,5, 3,0 og 2,5 Meter og Maximums-Stigning $\frac{1}{15}$ er beregnet til Kr. 72300.00.
- ad 2. Op Tverelvdalen begynder i Rafsbottenlinien strax paa Vestsiden af Tverelven, følger Elven, indtil denne passerer ved Rognskovbro, der maa ombygges, og gaar saa videre til Bjørebrog, hvor Tverelven atter foreslaaes passeret ved en ny Bro til Endepunktet Mandsværk, hvorfra fører Klev- og Vintervei til Karasjok.
- Længden til Mandsværk er 6900 Meter. Man har i Distriktet ogsaa tænkt sig en Arm fra Bjørebrog langs Elvens Østside op til Bjørnstad. Isaaftald vil Linien blive 9078 M. anslaaet til Kr. 44000.00.
- ad 3. Bosekop—Elvebakken er opgaaet blot i Hovedplan. Linien begynder ved Expeditionsbryggen i Bosekop, gaar omtrent lige i Øst til Bugten og følger saa den gamle Vei til Elvebakken. Længden er 6105 m., der for en 4,0, 3,5 å 3,0 m. bred Vei er anslaaet til Kr. 14300.00.
- ad 4. Bro over Altenelv ved Elvebakken. Der er af Ing. Holst projekteret en 125 m. lang Bro (5 Sprængværksaabninger å 23 m.) paa Stenkar, anslaaet af Ingeniør Holst til Kr. 54500.00 modificeret ved Veidirektørkontoret til Kr. 63500.00.

Ingeniør Holst opstiller følgende Ordensrække:

a) Bro over Altenelv ved Elvebakken	Kr. 63500.00
b) Rundt Rafsbotten	„ 72300.00
	<u>Transport Kr. 135800.00</u>

	Transp. Kr. 135800.00
c) Op Tverelvdalen	„ 44000.00
d) Bosekop—Elvebakken	„ 14300.00
	<u>Sum. Kr. 194100.00</u>

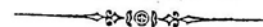
I denne Forbindelse henvises til vedlagte Gjenpart af Veidirektørens Skrivelse af 3die Mai 1890 til Ingeniør Holst. Herpaa er endnu intet Svar indløbet.

I Foredraget til Sth. Prop. No. Hovedpost VII, Kap. 5 for 1890, Pag. 11, har Arbeidsdepartementet bemærket, at Spørgsmaalet om Fortsættelse af Veibygning i Finmarken i sin Helhed bør forelægges Amtsformandskabet, saa snart de fornødne forberedende Arbejder maatte tilstede. Bemærkningen er vistnok knyttet til Ruten Vardo—Vadse—Seida—Tananaes, men den bør formentlig føre til, at ogsaa Veiprojekterne i Alten forelægges førstkommende Amtsformandskab til Udtalelse.

I denne Forbindelse vedlægges de med det Kongelige Departements Skrivelse af 10de Juli 1890 modtagne Dokumenter angaaende Statsbidrag til et Veistykke i Grændse-Jakobselv, med Hensyn til hvilken Sag Veidirektøren for Tiden maa indskrænke sig til at henvise til sin Skrivelse af 8de April 1890.

I Veidirektørens Fravær:

A. Fenger Krog.

C. Grøndse-Jakobselv.

Til

Den Kgl. Norske Regjerings Departement for de offentlige Arbeider.

Idet undertegnede Opsiddere i Grøndse-Jakobselv i Sydvaranger Præstegjeld fremsender nedenstaaende Andragende, skal man først i Korthed tillade sig at forudsikke nogle korte Bemærkninger om de Forholde, hvorunder vi her befinder os:

Jakobselvens Dalføre, der siden 1851 har været beboet af de samme Opsiddere, fra hvem nærværende Andragende fremkommer, er trangt og paa de 7 Kilom. fra Havet begrændset af høie, bratte Fjeldvægge paa begge Sider. Øverst oppe af denne Strækning fandtes de bedste Trakter paa denne Strækning fra Søen for Slaattemark og Havnegang, hvorfor 6 Opsiddere her har sine Bopladse, medens kun to bor nede ved Elvens Udlob i Havet. Paa denne Strækning findes kun 2 Steder, hvor man fra Dalen kan komme op, naar man i Vintertiden maa gjøre Reiser til Kirkestedet, Thingstedet, Distriktslægen, Postaabneriet og Handelsstedet. Disse Steder ligge fra 44—66 Kilometer borte.

Elven, der paa sit Løb gennem Dalen gjør mange Bugtninger, tøner op mod Fjeldvæggen snart paa russisk, snart paa norsk Side. Paa de omtalte 7 Kilometer, her er Tale om, støder den to Gange mod Fjeldet paa norsk Side, hvorved Færdseilen til og fra Søen, hvorfra alle Fornødenheder maa hentes op, ligesom hvad der skal bringes ned, er saare besværlig i Sommertiden, da den eneste Transportmaade er at bære paa Ryggen, hvortil endog kommer, foruden al den Tid, som derved gaar tabt, at de omtalte Steder er livsfarlig at passere. At noget burde gjøres for at faa rettet paa denne Mangel, har stadig været vor Tanke, men hvorfra et saa stort Pengebeløb, som vilde medgaa til at faa en ordentlig Kjørevei, skulde erholdes, naar hverken Kommunen eller vi selv var istand til at skyde noget til, var et Spørgsmaal.

For 16 Aar tilbage blev virkelig ogsaa et lidet Beløb bevilget til nævnte Øiemed. En Gangsti blev derfor udmeneret forbi de to Fjelde, Elven støder under. Derved blev vistnok Fremkomsten bedre, om end langtfra sikker, men Transportmaaden blev naturligvis den samme som før.

Disse Gangstier er nu i sidste Sommer for en Del udraset, saa at man nu igjen vil blive stillet under de samme vanskelige Forholde i den Tid af Aaret, Elven ikke er passabel.

Paa Grund af det anførte tillader vi os herved ærbødigst at anholde om det høie Departements Medvirken til, at der muligens af offentlige Midler maatte blive tilstaaet et Beløb, som af en kyndig Veiarbeider her, hvis Overslag følger hoslagt, er anslaaet til Kr. 1 950.00 til Oparbejdelse af Mtr. 1,88 bredt og 500 Meter langt Veistykke paa Betingelse af, at vi selv overtager Grusningsarbejdet og Vedligeholdelsen af samme samt bekoste den øvrige Strækning (6,5 Km.) oparbejdet.

Grøndse-Jakobselv, 9de December 1887.

Ærbødigst

Hans Esbensen Kveberg, m. p. P.	Svend Dahl.	Kristian Hanslien.
Nils Nilsen.	Ove Vintter.	H. Dahl.
		R. Dahl.

Ifølge Opfordring af Sydvaranger Herredsstyrelse foretog jeg en Reise til Grøndse-Jakobselv for der at tage Stedet i Øiesyn og sætte mig istand til at udarbejde Kalkule over et dersteds paatænkt Veianlæg af en Længde ca. 500 Meter.

Terrænet bestaar af Fjeld og Udras, og angives saaledes:

1. Sprængning til 2 Meters bred Kjørevei gennem to steile Fjeldhamre af tilsammen 100 Meter langt . . . . . Kr. 1 000.00
2. Rækværk med Stolper af Jern og Rekster af Tømmer . . . . . " 150.00
3. Stenfyldning 375 Meter langt og Opmuring af 5 á 6 Stikrender " 600.00
4. Stenfyldning over et aftenret Elveleie 25 Meter bredt . . . . . " 200.00

Det bemærkes, at Penge til Indkjøb af Værktøi til Arbejdet ikke er indtaget i ovenanførte Sum, og tænkes at tiltrænges Redskaber til nævnte Arbejde for et Beløb af ca. Kr. 150.00.

Sprængmateriale derimod er iberegnet.

Sydvaranger den 9de December 1887.

Ærbødigst

Anton Hesenget.

Bilage til Sag Nr. 98.

Den Ansøgning fra Opsidderne i Grændse-Jakobselv om at faa forbedret den Vei, som blev paabegyndt for endel Aar siden, men som er livsfarlig at gaa til forskjellige Tider af Aaret, tillader jeg mig ærbødigst at bede bevilget.

Grændse-Jakobselv den 8de December 1887.

Ærbødigst

C. P. Olsson,

Toldvagt.

Kommunebestyrelsen har i Mødet den 15de December sidstl. afgivet saadan enstemmig Erklæring:

„Kommunen, der er ude af Stand til at kunne bidrage noget i nævnte Øiemed, anbefaler Sagen paa det Bedste.“
Afskriftens Rigtighed attesteres.

Sydvaranger Formandskab den 18de December 1887.

Ærbødigst

Edv. Bakken.

Oversendes ærbødigst Hr. Amtmanden i Finmarkens Amt med Bemærkning, at jeg under min Nærværelse i Jakobselvdalen sidste Høst passerede de omhandlede Klippestrækninger, og at jeg efter dette tilfulde kan bekræfte Rigtigheden af, hvad der er anført om Passagens Vanskelighed samt om Nødvendigheden af Veiens Udbedring, specielt efter den Skade, som den nuværende Gangsti har taget. Som oplyst er denne anlagt for offentlige Midler, idet hertil af Brændevinsafgiftskassen er anvendt, saavidt sees, henved 240 Kr.; kfr. Amtsformandskabsforhandlingerne for 1868 Pag. 102—103; men yderligere Bevilgning af denne Kasse kan vel ikke ventes, ligesom Kommunens daarlige økonomiske Forfatning jo heller ikke tillader den at yde noget Bidrag. Uagtet Arbeidet efter sin Natur vistnok maa erkjendes nærmest at være en Kommune- eller Amtssag, tror jeg dog, at der efter Omstændighederne her

Bilage til Sag Nr. 98.

er god Grund for Staten til at træde stottende til, da Veianlægget i hoi Grad vil lette Vilkaarene for Dalens Beboere, der som bekjendt udelukkende bestaar af Nordmænd, hvem det selvfølgelig i dette afsidesliggende Grændsestrøg er i Statens velforstaaede Interesse at støtte og ophjælpe paa enhver rimelig Maade, for derved at give den fortsat Kraft til at modstaa det kvænske Elements Indtrængen, som de hidtil saa tappert have afvist. Ogsaa jeg tillader mig derfor at ledsage Andragendet med min bedste anbefaling.

Varanger Fogedembede den 4de Januar 1888.

J. Hvoslef.

Sendes Hr. Veidirektoren til Behandling, idet jeg skal bemærke, at der som allerede af Fogden antydtes ikke vil kunne ventes noget Tilskud af Amtskasserne til det omhandlede Arbejde, da de økonomiske Forholde inden Amtet for Tiden kun tillader Bevilgning af de allernødvendigste Udgifter. Forøvrigt henholder jeg mig til Fogdens Erklæring og skal kun fremhæve den store Betydning, det har for det hele Land, at den norske Kolonisation i Sydvaranger og specielt i det her omhandlede isolerede og afsidesliggende lille Grændsedistrikt, hvor Befolkningen udelukkende bestaar af Nordmænd, støttes ved offentlige Foranstaltninger, der vil kunne lette den de haarde Vilkaar, hvorunder den lever. Jeg maa derfor med Fogden paa det Bedste anbefale, at der af Statskassen søges bevilget det fornødne Bidrag til det omhandlede lille Veiarbejde.

Finmarkens Amt den 10de Januar 1888.

Langberg.

Til

Hr. Veidirektør Krag.

I Anledning af Spørgsmaalet om at yde Kolonisterne ved Jakobselven i Sydvaranger nogen Hjælp til Lettelse af Samfærdselen dersteds, kan jeg meddele, at der fra Kapellet sammesteds og opover langs Elven i en Strækning af omtrent 1 norsk Mil nu bor 8 norske Familier. I 1861 boede der 5 Familier. Kolonien har altsaa tiltaget lidt. Kun norske Familier bor der, ingen Fin eller Lap. Jeg er af den bestemte Formening, at det vil være en god og patriotisk Gjerning at yde disse Folk nogen Hjælp til Forbedring af Samfærdselen Kolonisterne imellem og til at lette dem Adgang til Søen. Det har efter Undertegnedes Formening ogsaa sin Interesse i ethnografisk Henseende at støtte og opretholde denne lille norske Koloni paa den yderste Pynt af vort Land imod Østen, saaledes at den der maa kunne holde sig, trives og former sig.

Kristiania den 15de April 1888.

Ærbødigt

J. A. Friis.

Til

Den Kgl. Norske Regjerings Departement for de offentlige Arbeider.

Vinteren 1888 indsendte undertegnede Indbyggere af Grændse-Jakobselv et Andragende til Departementet for de offentlige Arbeider om dets Medvirkning til Bevilgning af 1950 Kroner af Statskassen til Oparbejdelse af et Veistykke i Grændse-Jakobselv, Sydvaranger.

Andragendet, der var ledsaget af Kommunebestyrelsens, Fogdens og Amtmandens anbefaling, tænkes forelagt Stortinget i 1888 til Afgjørelse.

Af de Storthingsreferater, vi siden har havt Anledning til at se, har vi seet Bevilgninger til Veje saavel i Tromsø som i Finmarkens Amt; men har vi ikke fundet vort Andragende blandt de af Stortinget behandlede, hvorfor vi har tænkt os, at det maa være henlagt af det forrige Departement.

Vi tillader os derfor, skjønt Tiden for det nu forsamlede Storting ogsaa vil trække langt ud, inden det muligens kan blive forelagt, i Ærbødighed anholde hos det hoiere Departement om, at omhandlede Andragende maatte blive Storthinget forelagt, samt at Departementet vilde anbefale det. I Tilfælde Andragendet ikke er at fiude, tør man bede sig dette meddelt.

Grændse-Jakobselv, Sydvaranger, den 9de Marts 1890.

Ærbødigt

For Kristian Hanslien, Nils Nilsen, Sivert Dahl, Ove Vintter og Rasmus Dahl
Halvor Dahl.

Fra Veidirektøren.

Kristiania den 8de April 1890.

Til

Det Kongelige Departement for de offentlige Arbeider.

Paa Foranledning af det Kongelige Departements Veikontors Skrivelse af 1ste April 1890 angaaende Statsbidrag til et Veistykke i Sydvaranger (Grændse-Jakobselv) tillader Veidirektøren sig at anføre Følgende:

Under 10de Januar 1888 oversendte Amtmanden i Finmarkens Amt et Andragende fra endel Opsiddere langs Jakobselv i Sydvaranger af 9de December 1887 om et Bidrag stort Kr. 1950 (2000) til Gjennembrud af et 500 meter langt Fjeldparti, der ligger som en for de faa og fattige Opsiddere uoverkommelig Hindring for Anlæg af en tarvelig Kjørevei fra Søen op til nævnte Opsidderes Eiendomme.

Sydvaranger Kommunebestyrelse har i Møde den 15de December 1887 erklæret sig ude af Stand til at kunne bidrage Noget til nævnte Oiemed, men ligesom den anbefaler et Statsbidrag, saaledes anbefales ogsaa Sagen paa det Bedste af Fogden, hvortil Amtmanden slutter sig, idet han udtaler, at noget Amtsbidrag til Oparbejdelse af denne Veistrækning ikke vil kunne ventes.

Veidirektøren har senere sendt Sagen til Professor Friis, der i Skrivelse af 15de April 1888 varmt udtaler sig for at yde disse Folk nogen Hjælp til Forbedring af Samfærdselen Kolonisterne imellem og til at lette dem Adgangen til Søen.

Naar omhandlede Bidrag bliver ydet, paatage vedkommende Opsiddere, der ifølge Underskriften kun ere 6 i Tallet, sig at overtage Grusningsarbeidet, og Vedligeholdelsen af nævnte Strækning samt bekoste den øvrige Strækning (6,5 Km.) oparbejdet.

Det gennem ovennævnte Andragende fremstillede Veianlæg af ialt ca. 7 Km.s Længde vil saaledes kunne udføres for et forholdsvis ringe Statstilskud.

Paa en Reise, Veidirektøren foretog i Finmarken i 1888, havdes, medens Dampskibet henlaa ved Jakobselven, Anledning til fra en Høide at besigtige Strøget og konferere med enkelte Mænd om Sagen.

Veidirektøren er enig i Ønskeligheden af, at der gives Statsbidrag til dette Foretagende, men da samme med Hensyn til Berettigelse er bleven fundet at maatte staa tilbage for saavel Vardø—Vadsø som Tanadalen og Nyborg—Karlebotten, er der i Anledning af det indkomne Andragende ingen videre Forføining truffet.

I denne Forbindelse vil dog Veidirektøren tillade sig at nævne, at der muligens kunde være Grund til at lade Anlægget langs Jakobselven rykke noget op i Rækkefølgen, efterdi dette er et Grændsedistrikt, et Moment man som bekjendt tidligere har stærkt betonet som Noget, der skulde berettigge til Statsbidrag til Veianlæg.

Men ogsaa i dette Tilfælde bør formentlig Spørgsmaalet først undergives nærmere Undersøgelse i Marken af en Veingeniør, hvortil der hidtil ikke har været Leilighed, men hvad haabes udførbart i Løbet af Sommeren, saafremt det Kongelige Departementet skulde ønske det.

Uagtet Veidirektøren efter det Foreliggende saaledes ikke kan udtale sig nærmere angaaende dette Veianliggende, tillader Veidirektøren sig dog— paa Foranledning af det Kgl. Departementets Veikontor vedlagt at oversende Sagens samtlige Dokumenter.

Hans Krag.

Skrivelse fra den Kgl. Norske Regjerings Departement for de offentlige Arbeider ang. Veiarbeider i Finmarkens Amt.

Til

Amtmanden i Finmarkens Amt.

Hoslagt oversendes med Bilage en fra Veidirektøren modtagen Skrivelse, dateret 14de Juli sidstleden, angaaende videre Fremme af Veiarbeider i Finmarkens Amt med Statsbidrag. Ligeledes oversendes Aftryk af den for indeværende Aars Storting fremsatte Kgl. Prp. om Bevilgning til Veiarbeider, der efter sin Beskaffenhed bekostes af Statskassen uden Refusion ved Udligning paa Matrikulen og Byerne. (Sth. Prop. No. 1 for 1890, Hovedpost VII., Kap. 5), Storthingsdokument No. 40,

Aftryk af Veikomiteens i ovennævnte Propositions Anledning afgivne Indstilling (Indstilling S. No. 82) samt af de paa Grundlag af denne i Stortinget førte Forhandlinger og fattede Beslutninger.

Departementet henstiller til Hr. Amtmanden af førstkommende Amtsformandskab at erhverve Udtalelse over det af Veidirektøren Anførte og i Tilfælde saadan Beslutning, hvortil der maatte findes Anledning.

Man skal med Hensyn til det af indeværende Aars Storting til Paabegyndelse bevilgede Anlæg fra Tananæs til Bonakas i Tanens Herred paa Grundlag af den af Veidirektøren for nævnte Strækings Oparbeidelse foreslaaede Plan, kalkuleret til Kr. 55700.00 under Henvisning til vedlagte Storthingsforhandlinger vedkommende Statsveibudgettet Pag. 643, første Spalte, Indstill. S. No. 82 Pag. 268 samt vedlagte Proposition, Hovedpost VII, Kap. 5, Pag. 1--4, bemærke, at det til Storthingsbevilgningen knyttede Distriktsbidrag, Erstatning for Grund m. V. samt Anlæggets Vedligehold, forudsættes vedtaget af Amtsformandskabet for den i Storthingsbevilgningen betegnede Strækning uafhængigt af Spørgsmaalet om Anlæggets eventuelle Fortsættelse til Seida.

Man ønsker imidlertid en Udtalelse af Amtsformandskabet med Hensyn til Planen for Arbeidets Fortsættelse som Led af den hele Rute Tananæs—Seida—Vadsø—Vardø og i Tilfælde Vedtagelse af saadant Bidrag for Strækningen Bonakas—Seida, som ved ovennævnte Storthingsbeslutning er fastsat for den nu besluttede Strækning.

Som det sees af Veidirektørens Skrivelse, foreslaaes Fortsættelse af Anlægget Tananæs—Bonakas i Tilfælde optaget paa næste Budget for et Beløb af ca. 25000 Kr.

Forsaavidt der som Accessorier til Anlægget er paatænkt Foranstaltninger udenfor den egentlige Veibygning, kfr. Veidirektørens vedlagte Skrivelse til Ingeniør Holst af 20de Mai 1890, bemærkes under Henvisning til Storthingskomiteens Indstilling, at saadanne ikke kunne ventes at blive bekostede af Veianlæggets Midler. Man skal derfor for Tilfælde henstille, at Bevilgning til saadanne Foranstaltninger søges af Amtsformandskabet.

Af de af Veidirektøren omhandlede Arbeider i Alten sees Bro over Altenelv ved Elvebakken af Ingeniør Holst at være opstillet som fortrinsberettiget.

Departementet gaar ud fra, at i ethvert Fald Garantien for Anlæggets Vedligehold efter den ene eller den anden af de foreliggende Planer vil blive at overtage

af Amtskommunen, ligesom Vedtagelsen af et Bidrag selvfølgelig i Tilfælde vil kunne paaskynde Anlæggets Fremme.

Man vedlægger til mulig Afbenyttelse en Skivelse fra Veidirektøren af 8de April 1890 med Bilage, hvoriblandt et til Departementet stilet Andragende fra endel Indvaanere af Sydvaranger (Grændse-Jakobselv) om Oparbejdelse af et Veistykke inden Distriktet, dateret 9de December 1887, og oversendt Veidirektøren ved Paategningsskrivelse fra den daværende Amtmand af 10de Januar 1888.

Ligeledes følger en Forestilling fra de Samme, dateret 9de Marts 1890, hvori Andragendet omerindres.

Under Henvisning til det i Veidirektørens ovennævnte Skrivelse Anførte bemærkes, at man har anmodet Veidirektøren om at fremme de nærmere Undersøgelser angaaende det heromhandlede Veianlæg, som maatte findes fornødne. Herom skal man anmode Hr. Amtmanden om at afgive Meddelelse til ovennævnte Ansøgere i Sydvaranger.

I Forbindelse med Ovenstaaende skal man henlede Hr. Amtmandens Opmærksomhed paa, hvad der angaaende Planen for den fremtidige Veibygning i Finmarken i Almindelighed er anført i det til Grund for den ovennævnte Sth.s Prop. liggende Foredrag Pag. 11, (kfr. Veidirektørens Skrivelse i Slutningen).

Sluttelig skal man anmode Hr. Amtmanden om snarest muligt at indsende Meddelelse hertil om de af Amtsformandskabet fattede Beslutninger, og hvad der forøvrigt maatte være at indsende i Anledning af næstkommende Veibudget, hvilke Meddelelser man ialfald maa udbede inden 15de September, idet Veisager, der indløbe hertil senere, ikke kan ventes fremmede til Behandling af førstkommende Storthing.

3 Skrivelser fra Veidirektøren, daterede 23de December 1889, 8de April og 20de Mai 1890 følge med Bilage til mulig Benyttelse.

Kristiania den 19de Juli 1890.

P. Birch-Reichenwald.

H. N. Riddervold.

Register.